

Programul strategic

al Comisiei Electorale Centrale pentru anii 2024-2026

CUPRINS

INTRODUCERE: CADRUL METODOLOGIC	2
1 ANALIZA SITUAȚIEI.....	4
1.1 STATUTUL CEC.....	4
1.2 ANALIZA SWOT A CEC	7
1.3 IMPACTUL PLANULUI STRATEGIC AL CEC PENTRU ANII 2020-2023	9
2 MISIUNE, VIZIUNE, VALORI	12
3 SCOP, PILONI, OBIECTIVE.....	13
4 IMPACT	19
5 COSTURI ȘI RISCURI	20
6 PROCEDURI DE RAPORTARE	21
ANEXA nr. 1: VARIABLE OPERAȚIONALE ECA	22
ANEXA nr. 2: ANALIZA SWOT ECA	29
ANEXA nr. 3: FOCUS PE DIMENSIUNI	31

INTRODUCERE: CADRUL METODOLOGIC

Elaborarea prezentului Program a pornit de la evaluarea contextului general - evaluarea cooperării electorale în baza Metodologiei URSO dezvoltată sub egida Consiliului Europei (CoE).¹ Metodologia se fundamentează pe valorile și principiile care ghidează CoE în proiectarea și implementarea cadrului și instrumentelor menite să sprijine statele membre în exercitarea unei mai bune guvernări.

Paradigma URSO promovează democrația prin furnizarea liniilor directorii și instrumentelor practice orientate către practicieni, instrumente care sunt:

USEFUL (UTILE)	Furnizează instrumente concrete pentru monitorizarea și evaluarea implementării sistemelor electorale.
RELEVANT (RELEVANTE)	Fortifică capacitatea de a gestiona sistemele de monitorizare și evaluare existente, precum și oferă o structură standard pentru stabilirea unei strategii cuprinzătoare de monitorizare și evaluare a sistemelor electorale.
SUSTAINABLE (SUSTENABILE)	Sporește sustenabilitatea intervențiilor prin introducerea unui mecanism de feedback care vizează îmbunătățirea planurilor strategice existente și adaptarea acestora la contextele în schimbare și nevoile în evoluție.
OWNED (ASUMATE)	Prin adaptarea la contextele naționale și locale, ghidează în utilizarea independentă în cadrul practicilor și procedurilor specifice contextului.

Metodologia reprezintă baza pentru setarea indicatorilor care sprijină evaluarea performanței electorale, luând în considerare atât procesul electoral în sine, cât și sistemul electoral relevant din perspectiva unui ciclu electoral complet.

Metodologia URSO se bazează pe următoarele componente:

- baza de date cu indicatori generali (GID);
- evaluarea cooperării electorale (ECA).

GID este conceput ca un depozit de indicatori care evaluează cooperarea electorală și care sunt ușor de utilizat pentru a implementa în mod eficient atât Indicele European de Performanță Electorală (EEPI), cât și ECA, cu scopul de a îmbunătăți atât procesele electorale, cât și, în general, sistemele electorale. GID se concentrează pe interacțiunea în evoluție a procesului electoral cu sistemul electoral general și încorporează elemente (variabile) ale sistemului care ar putea influența/ar putea avea impact asupra performanței electorale.

GID se bazează pe 300 indicatori relevanți pentru 5 dimensiuni și divizați în 2 grupuri:

DIMENSIUNI	INTERN	EXTERN
INSTITUTIONALĂ	Se referă la regulile și principiile care reglementează procesul electoral.	Se referă la regulile și principiile care reglementează afacerile publice într-un anumit context.
ADMINISTRATIVĂ	Se referă la măsurile și procedurile tipice procesului electoral.	Se referă la procesele și procedurile tipice autorităților publice într-un anumit context.
SOCIALĂ	Se referă la variabilele care descriu implicarea părților	Se referă la variabilele care influențează performanța electorală

¹ A se vedea: Useful, Relevant, Sustainable, Owned for electoral co-operation: Toolkit for strategic planning and prioritisation of electoral co-operation, Council of Europe, Division of Elections and Civil Society (Directorate General Democracy) in co-operation with ISIG (Institute of International Sociology of Gorizia), July 2020.

	interesate și a grupurilor țintă în procesul electoral.	în termeni de conștientizare, incluziune etc.
RESURSE UMANE	Se referă la abilitățile și/sau cunoștințele care ar putea influența/contura procesul electoral.	Se referă la abilitățile și/sau cunoștințele populației într-un anumit context.
ECONOMICĂ	Se referă la resursele financiare care ar putea influența/contura procesul electoral.	Se referă la resursele financiare disponibile într-un anumit context.

Indicatorii GID formează fundamentul pentru variabilele ECA. ECA este un instrument de evaluare care sprijină, prin intermediul unei analize a punctelor forte, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor (SWOT), în identificarea domeniilor prioritare de intervenție care vizează creșterea/consolidarea performanței electorale.

În vederea elaborării prezentului Program, următorii pași operaționali au fost întreprinși:

Contextualizarea indicatorilor GID și a variabilelor ECA	Revizuirea relevanței indicatorilor și variabilelor pentru contextul în cauză.
ECA	Colectarea de date utilizând instrumentul ECA.
Analiza SWOT a procesului electoral și a organului electoral ierarhic superior	Reprezentarea preliminară a procesului electoral și a organului electoral ierarhic superior pornind de la variabilele care îl afectează: interne și externe; pozitive și negative.
Evaluarea impactului Planului strategic al CEC pentru anii 2020-2023	Compararea rezultatelor ECA – anul 2019 versus anul 2023.
Identificarea modelului de abordare strategică	Identificarea direcțiilor strategice care vor ghida procesul de elaborare a următorului document strategic.
Planificarea strategică	Elaborarea următorului document strategic (prezentul Program).

În procesul de elaborare a prezentului Program, au fost utilizate date colectate din:

- activități de cercetare de oficiu;
- întreveneri participative cu persoane interesate relevante – conducătorii Comisiei Electorale Centrale (CEC), Centrului de instruire continuă în domeniul electoral (CICDE), Consiliului Electoral Central al Găgăuziei, precum și șefii subdiviziunilor Aparatului CEC;
- atelier de lucru cu reprezentanții CEC, CICDE, Consiliului Electoral Central al Găgăuziei;
- interviuri cu experți – discuții cu reprezentanții organizațiilor societății civile (OSC) specializate în domeniul electoral.

Prezentul Program este în corespundere cu exigențele cadrului normativ național, în special prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale Regulamentului cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.

Acest Program derivă din mai multe documente de politici publice, și anume:

- Strategia securității naționale a Republicii Moldova;
- Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia;
- Programul de accelerare a egalității de gen în Republica Moldova pentru anii 2023-2027 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia;

- Programul de promovare și asigurare a egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pentru anii 2023-2027 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia;
- Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere pentru anii 2023-2027;
- Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027.

În dezvoltarea prezentului Program, s-au luat în considerare și restanțele Planului strategic al CEC pentru anii 2020-2023.

1 ANALIZA SITUAȚIEI

1.1 STATUTUL CEC

În Republica Moldova, sistemul organelor electorale este constituit din:

- Comisia Electorală Centrală (CEC);
- consiliile electorale de circumscripție de nivelurile al doilea și întâi;
- birourile electorale ale secțiilor de votare;
- Consiliul Electoral Central al Găgăuziei.

Consiliile electorale de circumscripție de nivelul al doilea activează permanent, cu excepția consiliilor electorale de circumscripție constituite pentru secțiile de votare din afara țării și pentru localitățile din stânga Nistrului.

Consiliile electorale de circumscripție de nivelul întâi și birourile electorale ale secțiilor de votare se constituie și activează în perioada electorală.

Consiliul Electoral Central al Găgăuziei exercită atribuțiile organului electoral central în cadrul alegerilor regionale. În cazul alegerilor (parlamentare, prezidențiale, locale), precum și al referendumurilor, Consiliul Electoral Central al Găgăuziei exercită atribuțiile consiliului electoral de circumscripție de nivelul al doilea.

CEC este organul electoral ierarhic superior care activează permanent. Codul electoral nr. 325/2022, prin art. 18, statuează misiunea CEC – crearea condițiilor optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii Republicii Moldova a dreptului constituțional de a alege și de a fi ales în cadrul unor alegeri libere și corecte, inclusiv prin asigurarea respectării legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Potrivit prevederilor Codului electoral, în exercitarea atribuțiilor sale, CEC se conduce de principiile imparțialității și neutralității politice, dispune de independență organizațională, funcțională, operațională și financiară.

În activitatea sa, CEC se conduce de Constituția Republicii Moldova, de Codul electoral și de alte acte normative, inclusiv de Regulamentul de activitate al Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1098/2023, precum și de standardele internaționale și bunele practici în materie electorală.

CEC este persoană juridică de drept public, are buget propriu, dispune de conturi trezoreriale și sigiliu cu imaginea stemei de stat, precum și de alte atribute necesare. Sediul CEC, inclusiv adresa juridică pentru corespondență, precum și alte modalități de contact, sunt stabilite în regulamentul de activitate al acesteia.

În vederea realizării politicii electorale, CEC poate constitui instituții publice sau alte structuri organizaționale. În relațiile cu autoritățile oficiale ale statelor străine, CEC acționează în limitele competenței sale. CEC poate să participe la activitatea organismelor internaționale de profil și să devină membru al acestora.

CEC este un organ colegial format în conformitate cu articolele 20-22 din Codul electoral. Membrii CEC cad sub incidența Legii nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică. Actuala componență a CEC a fost confirmată de către Parlament în toamna anului 2021 în condițiile Codului electoral nr. 1381/1997, în vigoare la acel moment.

CEC exercită atribuții stabilite prin articolele 25-27 din Codul electoral, acestea fiind:

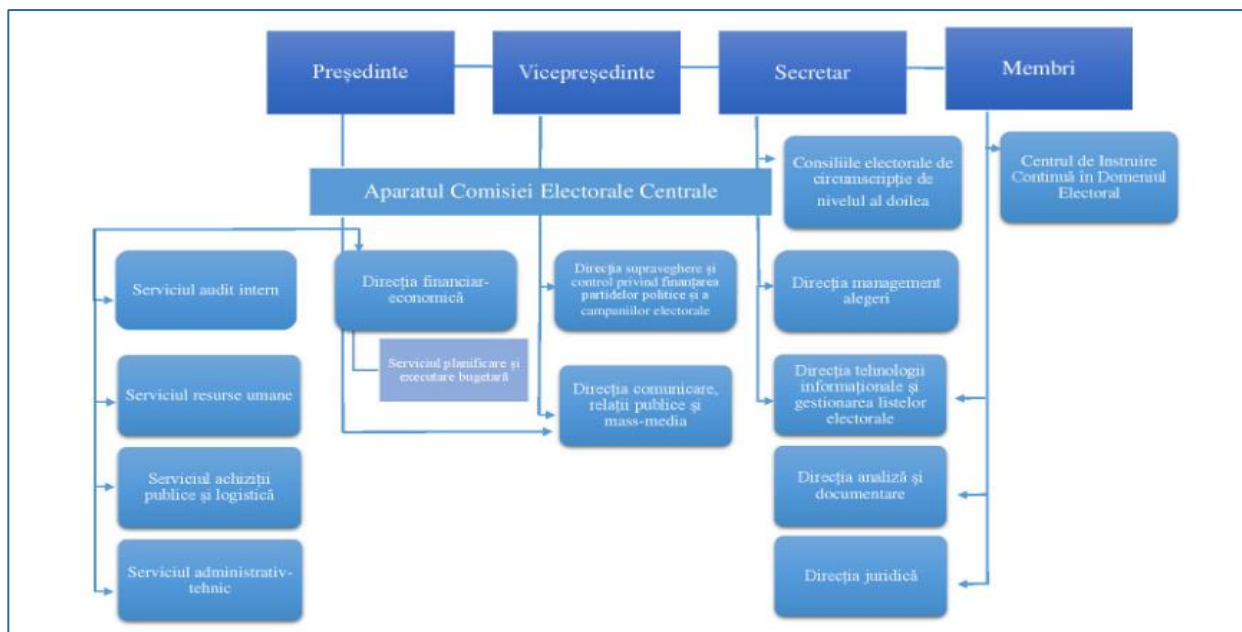
- atribuții generale, în calitate de organ specializat în domeniul electoral;
- atribuții în domeniul supravegherii și controlului privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;
- atribuții specifice în perioada electorală.

Cadrul normativ stabilește și atribuțiile altor entități (publice și private), cu care CEC conlucrează în procesul de organizare și desfășurare a scrutinelor, aceste entități fiind:

- Ministerul Afacerilor Interne;
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- Ministerul Afacerilor Externe;
- Biroul politici de reintegrare;
- Serviciul de Informații și Securitate;
- Ministerul Finanțelor;
- Banca Națională a Moldovei;
- băncile licențiate din țară;
- Agenția Proprietății Publice;
- Agenția Servicii Publice;
- Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației;
- Serviciul Tehnologia Informației și Securitatea Cibernetică;
- Î.S. „Radiocomunicații”;
- S.A. „Moldtelecom”;
- operatorii sistemului de distribuție de energie electrică;
- autoritățile administrației publice locale.

CEC este asistată de un Aparat, ale cărui structură și efectiv-limită se aprobă de către aceasta – a se vedea organigrama CEC.

Diagramă: Organigrama CEC

Statul de personal se aprobă de către președintele CEC. Personalul Aparatului este compus din funcționari publici, supuși reglementărilor Legii nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, dar și personal contractual care desfășoară activități auxiliare, supus reglementărilor Codului muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003. Personalul Aparatului este numit sau angajat în funcție de către președintele CEC.

Profilul personalului CEC este prezentat în tabelul ce urmează.

Tabel: Profilul personalului CEC

Indicatori	Total	Funcție de demnitate publică	Funcție publică de conducere	Funcție publică de execuție
Efectivul-limită de personal la 01.01.2024, unități	97	9	50	38
Funcții publice/posturi ocupate la 01.01.2024, persoane, dintre care:	84	9	49	26
<i>bărbați</i>	30	4	18	8
<i>femei</i>	54	5	31	18
Funcționari publici cu statut stabilit, persoane				
<i>Funcționari publici de conducere</i>	48			
<i>Funcționari publici de execuție</i>	27			
<i>Funcționari care dețin funcții de demnitate publică</i>	9			
Vârsta medie a funcționarilor publici la 01.01.2024, ani	40	39	43	38
Numărul pensionarilor în funcție publică care au atins vârsta pentru obținerea dreptului la pensie pentru limita de vârstă la 01.01.2024, persoane	2	-	1	1
Numărul funcționarilor publici după grad de calificare, persoane	75	-	49	21
<i>Consilier de stat de clasa I</i>	20	-	19	1

<i>Consilier de stat de clasa II</i>	7	-	7	-
<i>Consilier de stat de clasa III</i>	25	-	23	2
<i>Consilier de clasa I</i>	8	-	-	8
<i>Consilier de clasa II</i>	3	-	-	3
<i>Consilier de clasa III</i>	7	-	-	7
<i>Funcționari publici debutanți (fără grad de calificare)</i>	5	-	-	-

În perioada electorală, indiferent de tipul scrutinului, CEC poate angaja, după caz, prin contract individual de muncă, personal în cadrul Aparatului, degrevând persoanele respective de atribuțiile de la locul de muncă permanent.

CEC se finanțează din bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetară anuală. Bugetul CEC se elaborează, se aprobă și se administrează conform Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014. Președintele CEC organizează și implementează sistemul de control intern managerial și poartă răspundere managerială pentru gestionarea finanțelor publice și administrarea patrimoniului public, în conformitate cu principiile bunei guvernări.

Tabel: Bugetul executat al CEC – activitatea de bază (MDL)

Indicatori	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023
Cheltuieli de personal, inclusiv remunerarea membrilor CEC, a personalului tehnic și indemnizațiile	9666244.86	10286695.62	11491460.51	15598186.03
Servicii	1448452.39	1516454.87	2927092.98	3168709.29
Bunuri	2466002.04	969643.65	985780.89	29690008.97
Total	13580699.29	12772794.14	15404334.38	48456904.29

Tabel: Bugetul executat – finanțarea partidelor politice (MDL)

Indicatori	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023
Finanțarea partidelor politice	29333645.94	33194401.30	38681712.78	46184793.72

Tabel: Bugetul executat - alegeri (MDL)

Indicatori	Anul 2020	Anul 2021	Anul 2022	Anul 2023
Alegeri	144600459.00	95022107.24	5530892.84	146278428.85

CEC este fondatorul Centrului de instruire continuă în domeniul electoral (CICDE). CICDE deține statut de instituție publică, care realizează activități de instruire, educație, cercetare și informare în domeniul electoral.

1.2 ANALIZA SWOT A CEC

Analiza SWOT a CEC fost realizată în baza analizei SWOT a procesului electoral anexată la prezentul Program și este prezentată în următorul tabel.

Tabel: Analiza SWOT a CEC

INTERN	EXTERN
---------------	---------------

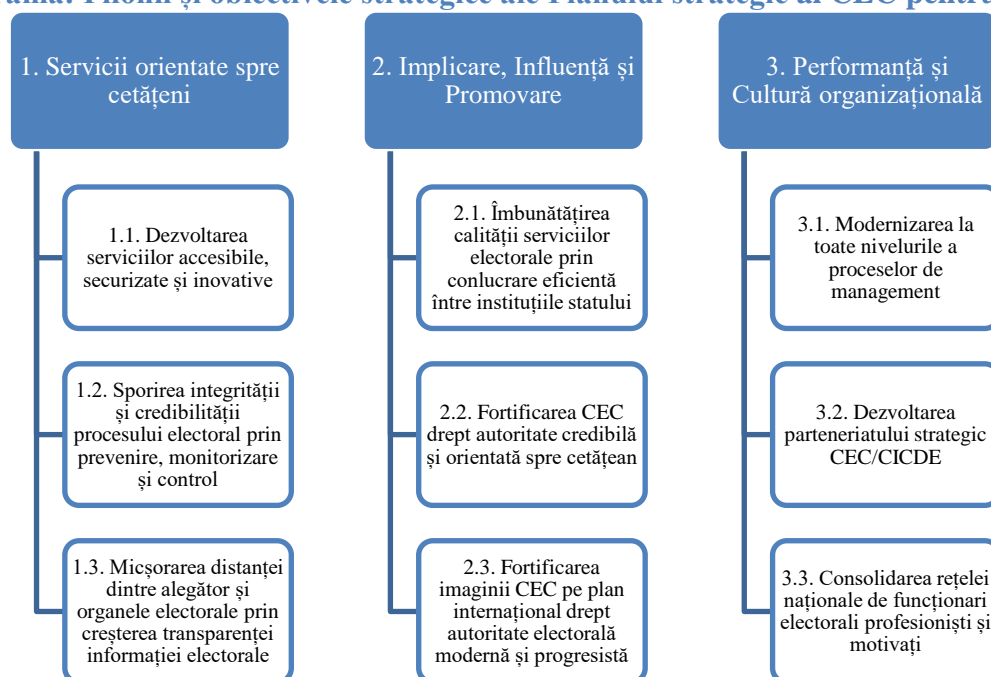
	(caracteristici ale autorității/sistemului)	(caracteristici ale mediului)
Util pentru atingerea obiectivelor stabilite	<p>Puncte forte</p> <p>Cadrul normativ intern este actualizat</p> <p>Organ electoral care activează permanent</p> <p>Toți membrii CEC activează permanent pe durata mandatului</p> <p>Președinții consiliilor electorale de circumscripție de nivelul al doilea activează cu statut permanent</p> <p>CICDE</p> <p>Cerificarea funcționarilor electorali</p> <p>Personal dedicat, calificat, experimentat, stabil</p> <p>Condiții de muncă bune</p> <p>Digitalizarea/automatizarea proceselor</p> <p>Transparența activității și a proceselor</p>	<p>Oportunități</p> <p>Codul electoral în noua redacție, în mare parte, conform standardelor și bunelor practici</p> <p>Noul cadru normativ privind accesul la informațiile de interes public</p> <p>Modificări în cadrul normativ menit să asigure integritatea, inclusiv integritatea politică</p> <p>Specificul populației (abilitatea de citire/scriere, nivelul educațional, accesul la telefonie, internet, canale media audiovizual, proporția bărbați/femei)</p> <p>Numărul și capacitatea de rețea a partidelor politice</p> <p>Angajamentul guvernării pentru integrarea europeană și reforme</p> <p>Susținerea din partea partenerilor de dezvoltare</p> <p>Parteneriate cu autoritățile naționale care dețin atribuții incidente domeniului electoral</p> <p>Parteneriate cu autoritățile similare din alte state</p>
Îngreunarea atingerii obiectivelor stabilite	<p>Puncte slabe</p> <p>Remunerarea care generează deficiențe de suplinire a funcțiilor vacante în unele subdiviziuni (Direcția tehnologii informaționale și gestionarea listelor electorale, Serviciul audit intern, Direcția supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale)</p> <p>Personal insuficient alocat Serviciului achiziții publice și logistică, Serviciul audit intern</p>	<p>Amenințări</p> <p>Pandemii, război, crize</p> <p>Situația de urgență</p> <p>Incluziunea insuficientă a unor categorii speciale de alegători</p> <p>Accesibilitatea limitată a unor secții de votare</p> <p>Neimplementarea unui cadru de management al performanței în serviciul public</p>

<p>Nivelul insuficient de coeziune a echipei</p> <p>Comunicarea internă insuficientă, în special, deficiențe în prioritizarea sarcinilor și coordonarea deciziilor</p> <p>Condiții nepotrivite de depozitare a echipamentului electoral</p> <p>Comunicarea cu președinții consiliilor electorale de circumscripție de nivelul al doilea, care urmează a fi consolidată</p> <p>Comunicarea cu Consiliul Electoral Central al Găgăuziei, care urmează a fi consolidată</p> <p>Autonomie insuficientă în luarea deciziilor cu privire la statele de personal</p> <p>Capacitatea de absorbție a asistenței externe, care urmează a fi dezvoltată</p>	<p>Integritate insuficientă în sectorul public</p> <p>Integritate politică insuficientă</p> <p>Instabilitatea normativă – modificarea legislației electorale cu prea puțin timp înaintea alegerilor</p> <p>Nivelul insuficient de dezvoltare a economiei – bugetul auster</p> <p>Încrederea insuficientă a populației în procesul electoral</p>
--	---

1.3 IMPACTUL PLANULUI STRATEGIC AL CEC PENTRU ANII 2020-2023

Prin Planul strategic pentru anii 2020-2023, CEC și-a stabilit trei piloni și nouă obiective strategice.

Diagramă: Pilonii și obiectivele strategice ale Planului strategic al CEC pentru anii 2020-2023

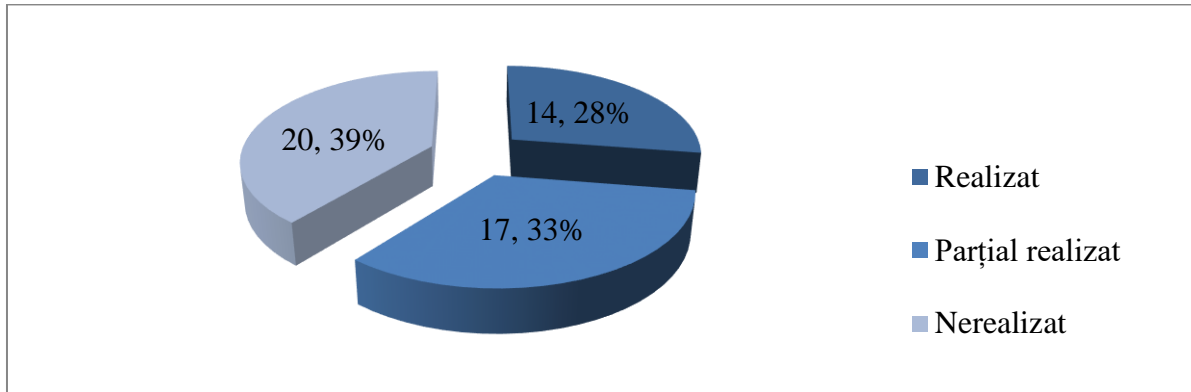

Obiectivele au fost dezvoltate prin stabilirea activităților și sarcinilor strategice, rezultatelor scontate și indicatorilor de rezultat.

Implementarea documentului strategic a fost supusă monitorizării atât interne (de către CEC), cât și externe (de către Asociația obștească Promo-LEX), în acest sens fiind elaborate rapoarte anuale disponibile pe paginile web ale entităților.

Potrivit Promo-LEX², pentru anul 2022, CEC și-a asumat realizarea a 51 de sarcini aferente unui număr de 21 de activități strategice, realizând 27% (14 din 51) din totalul sarcinilor planificate, parțial realizate fiind 33% (17 din 51) din sarcini, 39% (20 din 51) din sarcini rămânând nerealizate.

Diagramă: Nivelul de realizare a Planului strategic al CEC pentru anii 2020-2023, în anul 2022, potrivit Promo-LEX

În opinia Promo-LEX, se mențin restanțe în ceea ce privește:

- publicarea în format deschis (cu posibila reutilizare) a datelor legate de finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;
- extinderea certificării pe domenii noi;
- lipsa soft-ului privind profilul electoral al alegătorului și a depozitului de date statistice;
- lipsa unor activități comune cu Consiliul Audiovizualului pentru furnizorii de servicii media în vederea promovării pluralismului politic în mass-media;
- lipsa unui parteneriat cu Consiliul pentru Egalitate privind incluziunea electorală;
- lipsa unui progres privind mărirea ponderii secțiilor de votare accesibile;
- majorarea surselor financiare din exterior;
- lipsa unui parcurs de carieră a funcționarului CEC;
- lipsa unor rezultate palpabile în vederea creșterii coeziunii echipei;
- lipsa unei evaluări a satisfacției angajaților privind condițiile de muncă.

Trecând în revistă acțiunile întreprinse în perioada anilor 2020-2023, în ceea ce privește cadrul normativ, cea mai importantă evoluție în domeniu ține de adoptarea noului Cod electoral. Revizuirea legislației electorale a avut drept scop îmbunătățirea acesteia astfel încât să se asigure corespunderea cu standardele internaționale în materie electorală, inclusiv să se asigure implementarea recomandărilor misiunilor de observare a alegerilor, Comisiei de la Veneția, Curții Constituționale.

Din inovațiile Codului electoral, esențiale sunt:

- activitatea permanentă a tuturor membrilor CEC pe durata mandatului, reducerea la șapte a numărului de membri începând cu următoarea componentă (din anul 2026) și schimbarea modului de desemnare a componentei CEC;
- permanentizarea funcțiilor de președinți ai consiliilor electorale de circumscripție de nivelul al doilea;
- certificarea obligatorie a membrilor organelor electorale care se constituie pentru organizarea și desfășurarea alegerilor – consiliile electorale de circumscripție și birourile electorale ale secțiilor de votare;

² Promo-LEX, Raport: Implementarea planurilor strategice ale Comisiei Electorale Centrale și ale Centrului de instruire continuă în domeniul electoral (retrospectiva anului 2022), <https://promolex.md/wp-content/uploads/2023/06/Raport-CEC-CICDE-22.pdf>.

- îmbunătățirea normelor privind constituirea secțiilor de votare în străinătate și pentru alegătorii din stânga Nistrului prin formularea unor condiții mult mai clare pentru înființarea acestora;
- posibilitatea desfășurării scrutinului, în anumite secții de votare și în anumite condiții, pe parcursul a două zile;
- simplificarea procedurii de depunere a documentelor de către candidați – optimizarea procedurilor de colectare a semnăturilor pentru candidații independenți, fiind permisă susținerea de către un cetățean a mai multor candidați;
- stabilirea aceluiași termen de campanie electorală pentru toate scrutinele;
- clarificarea procedurilor juridice legate de examinarea contestațiilor electorale;
- introducerea noțiunii de alegeri regionale și introducerea în sistemul organelor electorale a Consiliului Electoral Central al Găgăuziei;
- conceptualizarea principiului stabilității raporturilor electorale, prin care se interzice modificarea sistemului electoral și a modalității de constituire a circumscripțiilor electorale sau a organelor electorale, dar și se instituie obligația de a transmite spre avizare CEC a proiectelor actelor normative pentru modificarea Codului electoral.

Concomitent cu intrarea în vigoare a noului Cod electoral, au intrat în vigoare și modificările la legislația conexasă aprobate prin Legea nr. 336/2022 pentru modificarea unor acte normative.

Cu referire la evoluțiile cadrului normativ, este de remarcat și revizuirea, pornind de la prevederile noului Cod electoral, a regulamentelor și instrucțiunilor CEC.

În ceea ce privește cadrul instituțional, este de notat concursul organizat și desfășurat pentru ocuparea funcțiilor de președinți ai consiliilor electorale de circumscripție de nivelul al doilea, dar și înființarea, în cadrul Aparatului CEC, a Direcției supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

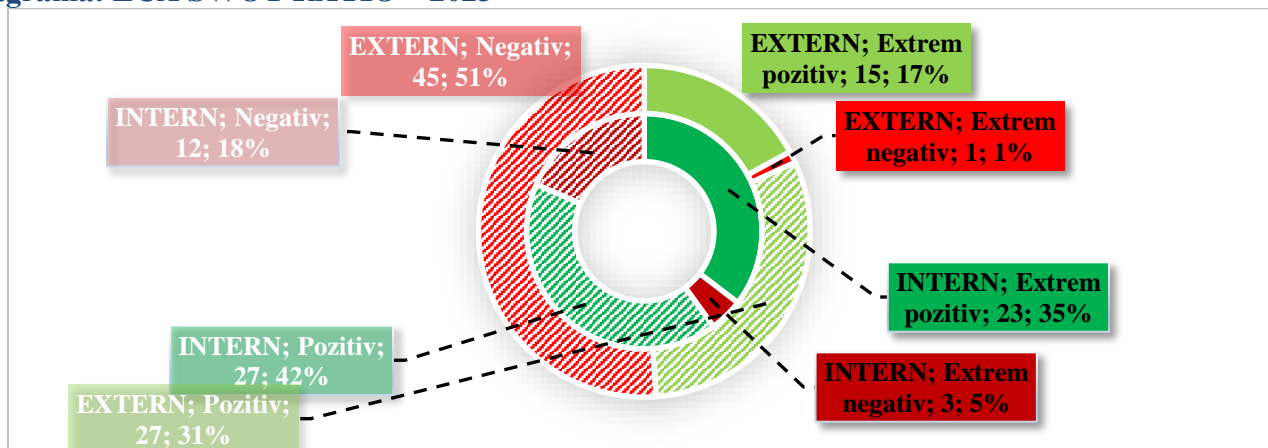
Direcția are misiunea de a contribui la realizarea atribuțiilor CEC privind monitorizarea, analiza, verificarea și controlul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, în conformitate cu legislația și standardele internaționale în materie.

În vederea realizării misiunii sale, Direcția exercită următoarele funcții:

- monitorizarea aplicării uniforme a prevederilor legale referitoare la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;
- administrarea procesului de colectare, sistematizare, analizare, verificare, publicare și arhivare a rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor politice și a celor privind finanțarea grupurilor de inițiativă și a campaniilor electorale;
- participarea la examinarea și soluționarea sesizărilor și contestațiilor privind încălcarea prevederilor legale referitoare la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;
- coordonarea procesului de control al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, precum și a procesului de documentare și soluționare a încălcărilor;
- acordarea asistenței informaționale, metodologice, tehnice și instructive, în limitele competenței;
- asistarea CEC în procesele aflate pe rol în instanțele de judecată referitoare la domeniul de competență;
- gestionarea și dezvoltarea modulului Subsistemului Informatic „Control Financiar” (în comun cu Direcția tehnologii informaționale și gestionare a listelor electorale).

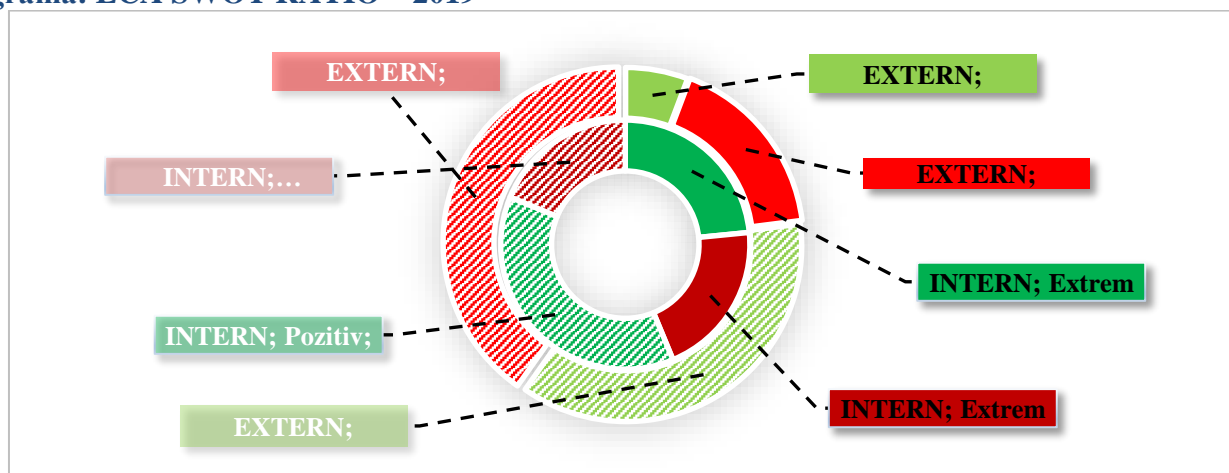
În evaluarea impactului Planului strategic al CEC pentru anii 2020-2023, ne pot fi utile rezultatele ECA (a se vedea anexele 1-3 la prezentul Program). Astfel, în anul 2023, Scorul de Performanță Electorală constituie 6,4 puncte.

Diagramă: ECA SWOT RATIO – 2023

În comparație, în anul 2019, Scorul de Performanță Electorală a constituit 5,1 puncte.

Diagramă: ECA SWOT RATIO – 2019

Este de notat impactul pozitiv asupra mediului intern, care este mai semnificativ decât cel asupra mediului extern.

Tabel: ECA SWOT RATIO – 2019 versus 2023

	Extrem negativ		Negativ		Pozitiv		Extrem pozitiv	
	2019	2023	2019	2023	2019	2023	2019	2023
Intern	20%	5%	19%	18%	38%	42%	6%	35%
Extern	17%	1%	40%	51%	37%	31%	17%	17%

2 MISIUNE, VIZIUNE, VALORI

Având în vedere cele nuanțate mai sus, în stadiul actual de dezvoltare instituțională a CEC, intervenția necesară ar fi o strategie de consolidare. Strategia de consolidare se bazează pe fortificarea indicatorilor pozitivi, atât interni cât și externi, pornind de la ipoteza că, prin aceasta, factorii negativi vor fi diminuați, evitați sau anihilați de indicatorii pozitivi. Aplicarea strategiei de consolidare ar putea să permită valorificarea punctelor forte și oportunităților existente, stimulând restul sistemului prin anihilarea sau atenuarea punctelor slabe și amenințărilor.

Înainte de a trasa scopul și obiectivele pentru perioada ulterioară, este necesară actualizarea bazelor strategice ale CEC.

Misiunea CEC: crearea condițiilor optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii Republicii Moldova a dreptului constituțional de a alege și de a fi aleși în cadrul unor alegeri libere și corecte, inclusiv prin asigurarea respectării legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

În vederea realizării misiunii, CEC se va ghida de următoarele **valori-cheie**:

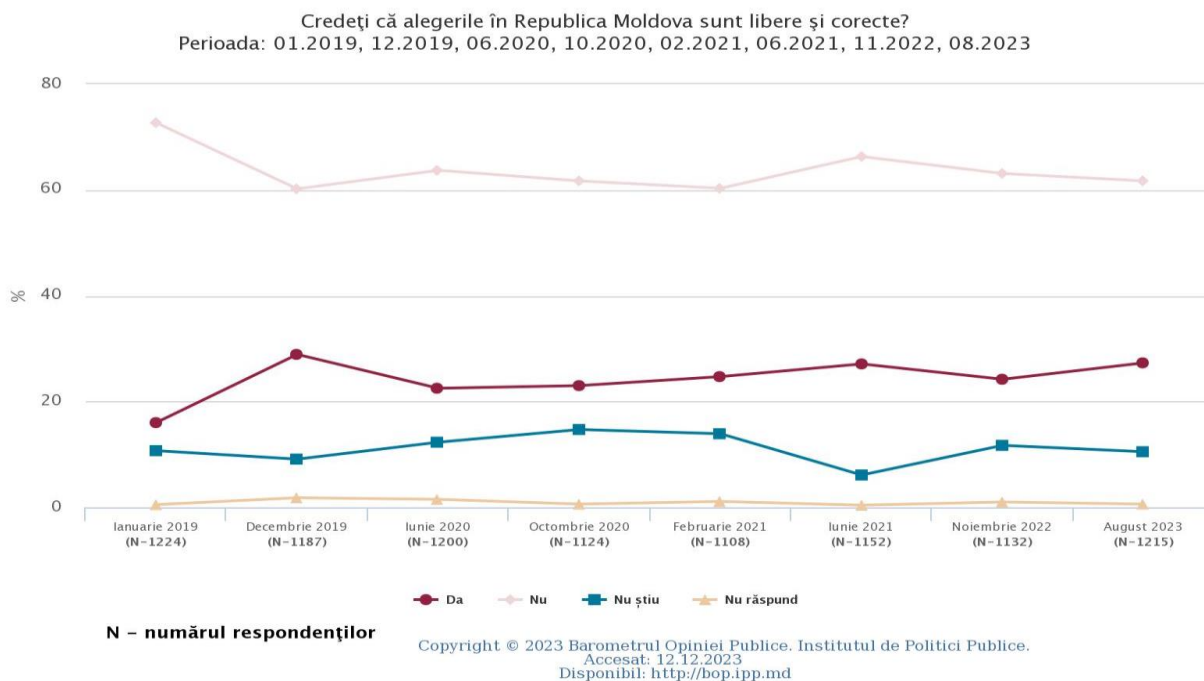
INDEPENDENȚĂ	CEC își va îndeplini atribuțiile și va lua decizii fără a fi influențată sau controlată de autorități/instituții publice, partide politice sau terțe organizații.
INTEGRITATE	CEC își va desfășura activitățile într-o manieră onestă, sinceră și corespunzătoare așteptărilor părților antrenate în procesul electoral, va întreprinde toate măsurile rezonabile pentru a preveni faptele rău intenționate.
IMPARȚIALITATE	CEC își va exercita atribuțiile în afara oricărui conflict de interese, va trata fără părtinire toți participanții la alegeri în mod echitabil și fără a oferi avantaj unor tendințe politice sau grupuri de interese.
TRANSPARENȚĂ	CEC va fi întotdeauna deschisă către toate părțile antrenate în procesul electoral, va fi transparentă în activitate, în special în procesul decizional.
PROFESIONALISM	CEC își va asuma răspundere deplină pentru acțiunile sale și va fi responsabilă în fața poporului Republicii Moldova și a partenerilor săi, va ținde să asigure, prin intermediul CICDE, un personal bine pregătit, competent, sensibil la dimensiunea de gen și la necesitățile specifice ale diferitor grupuri de persoane, va prelua cele mai bune practici internaționale.
INCLUZIUNE	Întreaga activitate a instituției va fi orientată spre beneficiul interesului public, va construi relații eficiente cu toți alegătorii, punându-le la dispoziție servicii de încredere și potrivit celor mai înalte standarde, în corespundere cu necesitățile și interesele specifice ale tuturor categoriilor de alegători. CEC va oferi cetățenilor, partidelor politice, mass-media și societății civile oportunități multiple și egale de informare, consultare și participare, asigurând accesibilitatea informațiilor și serviciilor sale.

Viziunea CEC: Autoritate credibilă pentru alegeri libere și corecte.

3 SCOP, PILONI, OBIECTIVE

Pornind de la cele menționate în capitolele anterioare, **scopul urmărit în implementarea prezentului Program este sporirea încrederii CEC.**

Diagramă: Dinamica răspunsurilor la întrebarea „Credeți că alegerile în Republica Moldova sunt libere și corecte?” în 2019-2023, potrivit Barometrului Opiniei Publice

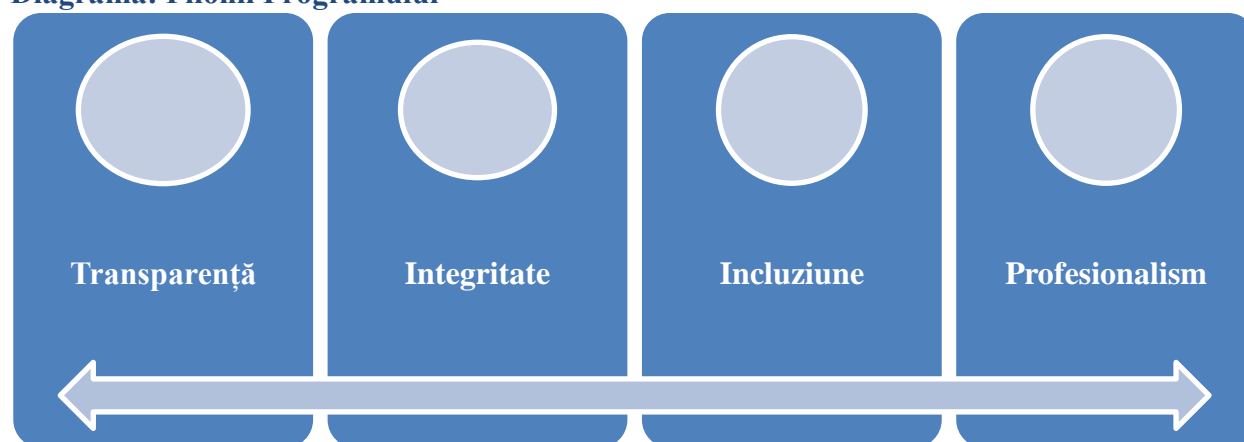
Potrivit Barometrului Opiniei Publice, deși pe parcursul ultimilor ani se urmărește o creștere a gradului de credibilitate, aceasta nu este semnificativă.

În corespundere cu „Studiul de evaluare a impactului Strategiei naționale de integritate și anticorupție – Moldova 2021”³, ponderea respondenților care au destulă sau foarte multă încredere în CEC a crescut de la 15% la 19%. La fel, ponderea respondenților care consideră că alegerile în Republica Moldova sunt mai degrabă libere și corecte sau sunt întotdeauna libere și corecte a crescut de la 24% la 45%.

Evident, progresele trebuie să fie consolidate.

Pornind de la scop, prezentul Program se fundamentează pe valorile strategice ale CEC, în special, 4 piloni de bază: Transparență, Integritate, Incluziune, Profesionalism. Or, în privința acestora se poate interveni printr-un document instituțional. Evident, CEC va veghea în continuare asupra respectării prevederilor Codului electoral menite să-i asigure Independență și Imparțialitate.

Diagramă: Pilonii Programului

³ Studiul de evaluare a impactului Strategiei naționale de integritate și anticorupție – Moldova 2021, <https://www.undp.org/ro/moldova/publications/studiu-de-evaluare-impactului-strategiei-na%C8%9Bionale-de-integritate-%C8%99i-anticorup%C8%9Bie-%E2%80%93-moldova-2021>.

Pilonul nr. 1: Transparența

De la 8 ianuarie 2024, a intrat în vigoare Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public. CEC ca autoritate publică, în virtutea art. 5 din Legea nr. 148/2023, este furnizor de informații și cade sub incidența prevederilor acesteia. Astfel, CEC urmează să asigure accesul la informațiile de interes public în condițiile art. 7 din legea numită prin:

- transparență proactivă – diseminarea, din oficiu, a informațiilor de interes public, în special prin publicarea acestora pe pagina web oficială în modul prevăzut la capitolul II din lege;
- comunicarea informațiilor de interes public la cerere în modul prevăzut la capitolul III din lege.

În vederea respectării noilor prevederi legale, CEC urmează să actualizeze, pe pagina web oficială, următorul set de informații:

- datele privind structura organizatorică și bugetul, numărul angajaților/membrilor, obiectivele, domeniile de competență și funcțiile sale, adresele poștale, numerele de telefon și alte date privind adresa, datele privind entitățile subordonate (cu indicarea și/sau referirea la paginile web oficiale ale acestora), numerele de telefon ale serviciilor de informație;
- datele privind conducerea, privind membrii, inclusiv studiile, experiența profesională, modul de accedare în funcția deținută, adresa poștei electronice și numărul de telefon;
- după caz, datele privind persoanele juridice cărora le este transmisă, în modul stabilit, o parte din funcții (denumirea organizației, adresa poștală și juridică, numărul de telefon și adresa poștei electronice);
- actele normative care reglementează organizarea și funcționarea autorității, cu referințe la paginile web ale actelor din Registrul de stat al actelor juridice;
- raportul anual privind activitatea autorității publice;
- datele privind achizițiile publice planificate, privind achizițiile publice efectuate, rapoartele de monitorizare a contractelor de achiziții publice, alte informații relevante;
- datele privind evenimentele publice organizate (ședințe, întâlniri, conferințe de presă etc.), precum și privind deciziile adoptate la aceste evenimente;
- datele privind vizitele oficiale și deplasările de serviciu în străinătate ale personalului autorității publice, inclusiv costul și sursa de finanțare a cheltuielilor;
- zilele și orele de primire în audiență, precum și datele privind modul depunerii petițiilor și cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, inclusiv, după caz, plățile percepute pentru comunicarea informațiilor de interes public;
- datele privind programele și proiectele, inclusiv de asistență tehnică, al căror beneficiar sau executant este autoritatea (denumirea, scopurile și sarcinile de bază, beneficiarii și executorii principali de program, termenele și rezultatele de realizare scontate, volumul și sursele de finanțare);
- datele privind planificarea și executarea bugetelor;
- referințe la portalul guvernamental al serviciilor publice și la alte sisteme informaționale destinate pentru obținerea informațiilor cu privire la serviciile publice prestate de autoritatea publică;
- referința la aplicația web a Sistemului informațional „Registrul resurselor și sistemelor informaționale de stat” sau la alte sisteme informaționale de stat care consumă date din registrul respectiv, pentru accesarea informațiilor de interes public privind resursele și sistemele informaționale de stat din posesia sau administrarea autorității publice;
- datele privind încadrarea persoanelor în serviciul public: lista concursurilor pentru funcțiile vacante existente, datele de contact ale persoanei responsabile de organizarea concursurilor, cerințele de calificare față de candidații la funcțiile vacante, formularul de participare la concurs, lista actelor care urmează a fi depuse și termenul-limită pentru depunerea acestora, lista persoanelor admise la concurs, precum și lista persoanelor care au promovat și au câștigat concursul;
- datele privind desfășurarea procesului decizional, în conformitate cu prevederile privind transparența în procesul decizional;
- informațiile de interes public prevăzute de alte acte normative.

Totodată, CEC cade sub incidența Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. În conformitate cu art. 7 din Legea nr. 239/2008, autoritățile publice, care cad sub incidența legii, sunt obligate, după caz, să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a părților interesate la procesul decizional, inclusiv prin:

- diseminarea informației referitoare la programele (planurile) anuale de activitate prin plasarea acestora pe pagina web oficială a autorității publice, prin afișarea lor la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzarea lor în mass-media centrală sau locală, după caz;
- informarea, în modul stabilit, asupra organizării procesului decizional;
- instituționalizarea mecanismelor de cooperare și de parteneriat cu societatea;
- recepționarea și examinarea recomandărilor părților interesate în scopul utilizării lor la elaborarea proiectelor de decizii;
- consultarea opiniei părților interesate de examinarea proiectelor de decizii, conform legii.

Asigurarea transparenței este o obligație-cheie care revine CEC pornind de la misiunea instituțională. Astfel, CEC este interesată de sporirea transparenței și din perspectiva prevederilor Codului electoral:

- art. 13 alin. (1) lit. a) – se impune asigurarea transparenței procedurilor și acțiunilor electorale prin dezvoltarea corespunzătoare a Sistemului informațional automatizat de stat „Alegeri”;
- art. 25 lit. k) – una dintre atribuțiile CEC constă în oferirea informațiilor instituțiilor mass-media cu privire la activitatea desfășurată, îndeosebi organizarea alegerilor, precum și asigurarea transparenței procedurilor electorale efectuate;
- art. 31 alin. (3) și alin. (4) – se solicită ca toate ședințele CEC să fie deschise pentru reprezentanții mass-media și pentru public. CEC urmează să asigure transparența procedurilor electorale, fapt ce permite instituțiilor mass-media și populației să aprecieze activitatea CEC;
- art. 50 lit. c) – unul dintre principiile de finanțare a grupurilor de inițiativă, a concurenților electorali și a participanților la referendum este cel al transparenței veniturilor și cheltuielilor, prin prezentarea în mod corect și obiectiv de către concurenții electorali, grupurile de inițiativă, candidații independenți și participanții la referendum a rapoartelor privind finanțarea campaniilor electorale și a grupurilor de inițiativă și publicarea acestora;
- art. 77 alin. (1) – se impune amenajarea localurilor secțiilor de votare astfel încât să se asigure conformitatea cu cerințele de accesibilitate, legalitate, transparență, eficiență și solemnitate a procesului de votare. Este necesar de precizat că prin sintagma „local al secției de votare” se presupune spațiul (încăperea) în care are loc nemijlocit procesul de votare, se amplasează echipamentul electoral și activează subiecții implicați în procedurile electorale.

Rezumând cele menționate, dar și problemele identificate ca urmare a analizei SWOT, în vederea sporirii transparenței, urmează a fi întreprinse acțiunile specificate în Planul de acțiuni pentru implementarea prezentului Program.

Pilonul nr. 2: Integritatea

CEC reprezintă o entitate publică în sensul art. 3 din Legea integrității nr. 82/2017. Astfel, CEC are obligația să cultive, în condițiile art. 10-24 din Legea nr. 82/2017, climatul de integritate instituțională prin asigurarea:

- angajării și promovării agenților publici în bază de merit și de integritate profesională;
- respectării regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor în ierarhie și al limitărilor de publicitate;
- respectării regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;
- respectării regimului juridic al conflictelor de interese;
- neadmiterii favoritismului;
- respectării regimului juridic al cadourilor;
- neadmiterii, denunțării și tratării influențelor necorespunzătoare;
- neadmiterii, denunțării manifestărilor de corupție și protecției avertizorilor de integritate;
- intoleranței față de incidentele de integritate;
- transparenței în procesul decizional;
- accesului la informații de interes public;

- gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public, a finanțelor rambursabile și nerambursabile;
- respectării normelor de etică și deontologie;
- respectării regimului de restricții și limitări în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și cu migrarea agenților publici în sectorul privat (pantoflajul).

Actul normativ citat, prin articolele 26-27, impune obligația exercitării controlului integrității asigurat în interiorul entității publice prin:

- înlăturarea riscurilor de corupție în procesul de elaborare a proiectelor de acte – care poate fi asigurată, servind ca repere Metodologia de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative, precum și Metodologia de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative departamentale, aprobate prin Hotărârea Colegiului Centrului Național Anticorupție nr. 6/2017;
- managementul riscurilor instituționale de corupție – care trebuie asigurat în contextul implementării standardelor de etică și integritate profesională în condițiile Legii nr. 229/2010 privind controlul financiar public intern.

Nu pot fi ignorate nici competențele care revin CEC, în virtutea art. 34 lit. a) din Legea nr. 82/2017, în asigurarea climatului de integritate în sectorul public, și anume – verificarea finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale.

De asemenea, în condițiile articolelor 3 și 7-9 din actul normativ numit, CEC poate contribui la asigurarea climatului de integritate politică. În sensul normelor de la articolele menționate, prin integritate politică se înțelege capacitatea concurenților electorali, persoanelor de încredere ale concurenților electorali și a persoanelor care dețin o funcție electivă sau o funcție exclusiv politică de a-și desfășura activitățile în mod etic, liber de manifestări de corupție, cu respectarea interesului public, a supremației Constituției Republicii Moldova și a legii. Responsabilitatea pentru cultivarea integrității politice aparține concurenților electorali, partidelor politice, persoanelor care dețin o funcție electivă sau o funcție exclusiv politică. Integritatea politică se asigură prin:

- asigurarea transparenței finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale;
- asigurarea eticii și integrității profesionale ale persoanelor care dețin o funcție electivă sau o funcție exclusiv politică.

Este de reținut și faptul că recent a fost adoptată și a intrat în vigoare Legea nr. 165/2023 privind avertizorii de integritate. În conformitate cu art. 31 alin. (2) din actul normativ numit, în termen de 3 luni de la data publicării, entitățile publice, la care se referă și CEC, urmau să instituie canale interne de raportare și să stabilească prin acte interne proceduri de dezvăluire a încălcărilor legii și proceduri de efectuare a acțiunilor subsecvente.

Rezumând cele menționate, dar și problemele identificate ca urmare a analizei SWOT, în vederea sporirii integrității, urmează a fi întreprinse acțiunile specificate în Planul de acțiuni pentru implementarea prezentului Program.

Pilonul nr. 3: Incluziunea

În virtutea art. 3 din Codul electoral, cetățenii Republicii Moldova pot alege și pot fi aleși fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială. Principiul incluziunii este unul dintre principiile-cheie care guvernează activitatea CEC.

Codul electoral conține prevederi speciale menite să asigure incluziunea. Cu titlu de exemplu:

- art. 17 alin. (5) – prescrie că, la constituirea organelor electorale, precum și în cadrul procedurii de desemnare a membrilor și al procedurii de alegere a președintelui și a secretarului, se va urmări respectarea principiului egalității de gen;

- art. 27 lit. o) – prevede, între atribuțiile CEC în perioada electorală, monitorizarea respectării principiului egalității de gen în cadrul procesului electoral;
- art. 28 alin. (1) pct. 16) literele d) și e) – impune conlucrarea CEC cu autoritățile administrației publice locale în asigurarea respectării principiului egalității de gen în procesul de desemnare a persoanelor în componența organelor electorale, precum și, în limita competenței, în asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități în localurile unde sunt amplasate secțiile de votare;
- art. 37 alin. (2) lit. k) – obligă președinții consiliului electoral de circumscripție de nivelul al doilea să monitorizeze respectarea principiului egalității de gen de către subiecții participanți la procesul electoral prin verificarea documentelor, sistematizarea și prezentarea datelor statistice în acest sens;
- art. 38 alin. (2) – prevede că sediile secțiilor de votare se stabilesc, de regulă, la parterul sediilor aflate în proprietate publică și se amenajează astfel încât să faciliteze accesul în ele al persoanelor în vârstă și cu dizabilități;
- art. 50 lit. b) – stabilește, între principiile de finanțare a grupurilor de inițiativă, a concurenților electorali și a participanților la referendum, principiul egalității de șanse sau al tratamentului egal în procesul electoral, inclusiv prin asigurarea echilibrului de gen și a accesului persoanelor cu nevoi speciale;
- art. 68 alin. (3) – impune ca listele candidaților pentru alegerile parlamentare și locale să se întocmească cu respectarea cotei minime de reprezentare de 40% pentru ambele sexe. Poziționarea candidaților pe liste urmează să se efectueze conform formulei: minim patru candidați la fiecare zece locuri. Regula urmează a fi respectată și la modificarea listei de candidați în condițiile articolelor 115 și 165 din Codul electoral;
- art. 77 alin. (5) – obligă autoritățile administrației publice locale să pună la dispoziția organelor electorale localuri care corespund rigorilor stabilite în Regulamentul cu privire la accesibilitatea procesului electoral pentru persoanele cu dizabilități, aprobat prin hotărârea CEC nr. 1187/2023;
- art. 113 alin. (1) – cu referire la alegerile parlamentare, între cerințele specifice pentru listele de subscripție, prevede că, pentru a fi înregistrat de către CEC, candidatul independent prezintă liste de subscripție care conțin semnăturile a cel puțin 2000 și cel mult 2500 de susținători cu drept de vot. Prin derogare de la această prevedere, o candidată femeie prezintă semnăturile a cel puțin 1000 și cel mult 2500 de susținători cu drept de vot.

Evident, CEC va veghea asupra respectării acestor prevederi, dar și, rezumând problemele identificate ca urmare a analizei SWOT, în vederea sporirii incluziunii, va întreprinde acțiunile specificate în Planul de acțiuni pentru implementarea prezentului Program.

Pilonul nr. 4: Profesionalismul

Profesionalismul resurselor umane este o condiție-cheie pentru activitatea CEC, inclusiv în organizarea și desfășurarea scrutinelor. În această ordine de idei, constituie o autentică realizare faptul că toți membrii CEC începând cu anul 2023 activează permanent pe durata mandatului, de asemenea și consiliile electorale de circumscripție activează permanent, în componența cărora activează cu statut permanent președinții acestora. La fel, este de apreciat condiția certificării tuturor potențialilor membri ai organelor electorale. De altfel, CEC urmează să vegheze nu numai asupra profesionalismului angajaților săi și al funcționarilor electorali, dar și asupra nivelului de educație electorală și civică a cetățenilor.

Din aceste perspective, CEC și-a exercitat și își va exercita atribuțiile care îi revin în temeiul articolelor 25-27 din Codul electoral, în special în:

- implementarea, inclusiv prin intermediul CICDE, a programelor de educație electorală și civică;
- pregătirea programelor de informare a alegătorilor, inclusiv în perioada electorală;
- organizarea, prin intermediul CICDE, a instruirii specializate a funcționarilor electorali, precum și a altor subiecți implicați în procesul electoral, la solicitarea acestora;
- descrierea procedurii de atestare/certificare a cunoștințelor și competențelor în domeniul electoral de către CICDE, aprobând un regulament în acest sens;
- elaborarea documentelor cu caracter de îndrumare (formulare, ghiduri, norme metodologice), aprobate prin dispoziție a președintelui CEC, în scopul asistenței activității financiare și al instruirii

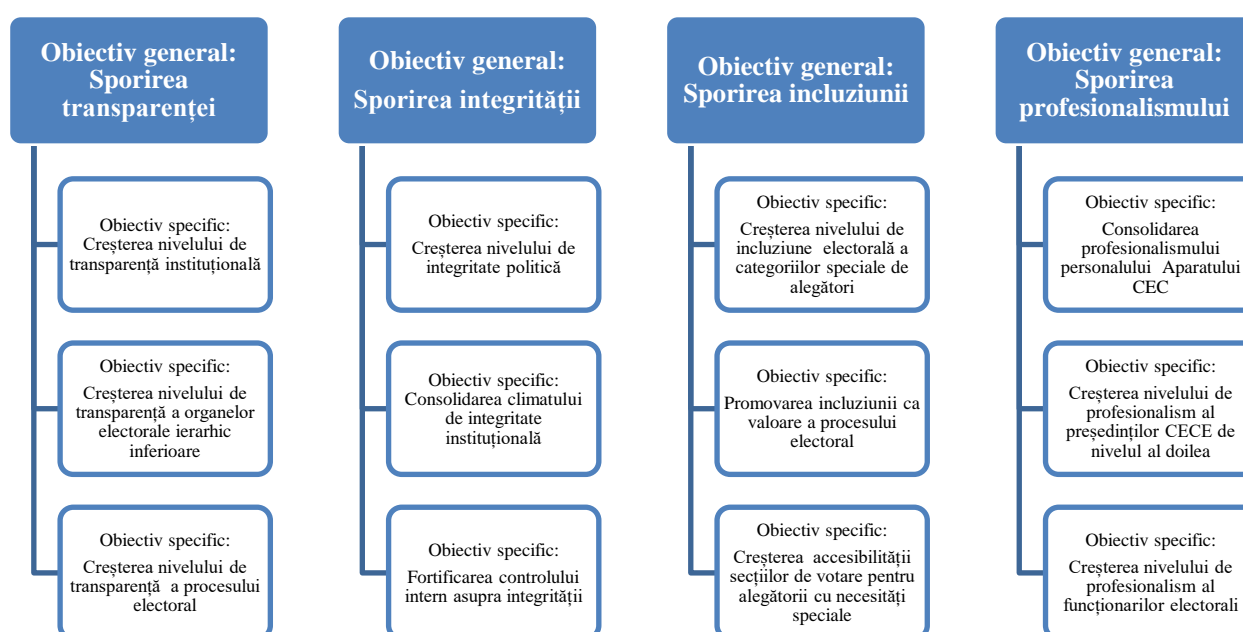
partidelor politice, concurențelor electorali, participanților la referendum sau grupurilor de inițiativă în privința drepturilor, obligațiilor și responsabilităților acestora în procesul de administrare a finanțelor.

În acest sens, va fi important suportul președinților consiliilor electorale de circumscripție de nivelul al doilea, acordat în virtutea art. 37 alin. (2) lit. j) din Codul electoral, dar și buna funcționare a CICDE în exercitarea mandatului stabilit prin art. 33 din Codul electoral.

Este de recunoscut că CEC continuă să se confrunte cu anumite probleme ce țin de resursele umane (a se vedea Analiza SWOT a CEC), aceste probleme urmând a fi diminuate prin realizarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni pentru implementarea prezentului Program.

Fundamentându-se pe acești piloni, prezentul Program va urmări **obiectivele generale** și **obiectivele specifice** prezentate în diagrama care urmează.

Diagramă: Obiective generale și obiectivele specifice

Este de reținut că, în atingerea obiectivelor generale, obiectivele specifice sunt focusate pe două dimensiuni:

- care vizează nemijlocit CEC;
- care se referă la sistemul și procesul electoral în general.

4 IMPACT

Evaluarea impactului se va efectua în baza indicatorilor concretizați în Planul de acțiuni și se va fundamenta pe sondaje de opinie publică, inclusiv a celor realizate special în acest scop la începutul și la sfârșitul perioadei de implementare a prezentului Program, dar și pe interviuri realizate cu părțile interesate.

Se va urmări în special nivelul:

- de încredere publică a CEC;
- de asigurare a transparenței;
- de asigurare a integrității;
- de asigurare a incluziunii;

- de asigurare a profesionalismului.

Pe lângă studiile/sondajele privind nivelul de satisfacție a alegătorilor, drept surse de verificare vor servi:

- rapoartele misiunilor (naționale și internaționale) de observare a alegerilor;
- rapoartele mecanismelor internaționale de evaluare în domeniul electoral, inclusiv clasamentele internaționale relevante;
- rapoartele Uniunii Europene și ale altor organisme internaționale, ale donatorilor și ale altor observatori (OSC și organizații internaționale).

5 COSTURI ȘI RISCURI

Implementarea eficientă a prezentului Program, în general, și a Planului de acțiuni, în particular, este condiționată de o planificare financiară obiectivă, de estimarea corectă a costurilor acțiunilor și identificarea surselor de finanțare.

Costurile prezentului Program vor fi acoperite din:

- mijloacele bugetare;
- mijloacele extrabugetare (suportul oferit de către organizații internaționale și partenerii de dezvoltare).

Costurile măsurilor cu acoperire din bugetul de stat se vor ajusta anual, în funcție de disponibilul de mijloace prevăzute în cadrul bugetar pe termen mediu pentru perioadele respective.

Repartizarea mijloacelor financiare extrabugetare se va realiza într-o manieră transparentă, potrivit priorităților și necesităților strategice, după consultarea Grupului de monitorizare, prin decizia CEC.

Pornind de la experiențele de implementare a documentelor strategice anterioare, câteva condiții-cheie sunt esențiale în vederea atingerii obiectivelor planificate, și anume:

- voință politică;
- resurse suficiente;
- responsabilitate instituțională;
- control public - monitorizare independentă.

Respectiv, sunt de recunoscut câteva riscuri majore care ar putea periclita obținerea rezultatelor așteptate, însă care pot fi anticipate și remediate.

Tabel: Riscuri și soluții de remediere

Risc	Esență	Soluție de remediere
Instabilitate politică și pericolul implicării politicului în activitatea CEC	Generează tentația politicianului de a controla organele electorale, exteriorizată, de exemplu, prin remanieri instituționale și abandonarea documentelor de politici.	Fortificarea OSC specializate în domeniul electoral, în special, prin instruirii specifice, care ar fi capabile să pună presiune asupra politicianului astfel încât evenimentele politice să nu pericliteze procesul de implementare a Programului. Comunicare cu partenerii externi.
Rezistența autorităților cu atribuții incidente domeniului electoral	Generează tentația de a eluda atribuțiile suplimentare într-un domeniu care pare impropriu sau mai puțin important din	Fortificarea parteneriatelor instituționale ale CEC cu autoritățile care dețin atribuții incidente domeniului electoral.

	perspectiva misiunii instituționale a respectivelor autorități.	
Resurse limitate	Generează tentația abandonării documentelor de politici, drept motiv sau pretext servind lipsa resurselor.	Sporirea capacității subdiviziunilor specializate ale Aparatului CEC în prognozarea bugetară, fundraising, absorbție a resurselor care pot fi obținute din mijloace extrabugetare.
Forță majoră (război, cataclisme, pandemii)	Periclitează activitatea CEC și procesul electoral	Sporirea nivelului de digitalizare a operațiunilor și proceselor, sporirea competențelor digitale ale personalului organelor electorale și ale altor actori ai procesului electoral, sporirea nivelului de securitate informațională.

6 PROCEDURI DE RAPORTARE

Procesul de implementare a Programului va fi operaționalizat prin Planul de acțiuni.

Implementarea, monitorizarea și evaluarea implementării Programului se realizează în condițiile următorului cadru instituțional:

- subdiviziunile responsabile (Aparatul CEC);
- șefii subdiviziunilor Aparatului CEC;
- Direcția analiză și documentare;
- membrii CEC;
- Grupul de monitorizare.

Subdiviziunile responsabile se stabilesc, pornind de la mandatul (atribuțiile) acestora, în funcție de esența intervenției/acțiunii programate.

Șefii subdiviziunilor Aparatului CEC vor facilita procesul de implementare, monitorizare și evaluare prin:

- organizarea implementării și controlul asupra implementării;
- furnizarea tuturor informațiilor necesare/relevante implementării, monitorizării și evaluării Programului.

Grupul de monitorizare va fi constituit, prin dispoziția președintelui CEC, din persoane atât din cadrul, cât și din afara CEC. Grupul de monitorizare se va întruni după necesitate, însă nu mai rar decât o dată în trimestru. Secretariatul Grupului de monitorizare va fi asigurat de către Direcția analiză și documentare.

Grupul de monitorizare va asigura:

- semnalarea riscurilor de executare tardivă sau de neexecutare a acțiunilor, precum și aplicarea soluțiilor de remediere;
- monitorizarea și evaluarea anuală a nivelului de implementare a Programului – întocmirea rapoartelor în acest sens;
- evaluarea finală (la expirarea ultimului an de implementare) a nivelului de implementare a Programului – întocmirea raportului în acest sens.

ANEXA NR. 1: VARIABILE OPERAȚIONALE ECA

#	INTERN – DIMENSIUNEA INSTITUȚIONALĂ (1)	Statutul variabilei
1	Claritatea legislației electorale	<i>Pozitiv</i>
2	Conformitatea legii electorale cu standardele internaționale electorale privind democrația	<i>Pozitiv</i>
3	Conformitatea legii electorale cu standardele internaționale electorale privind drepturile omului	<i>Pozitiv</i>
4	Conformitatea legii electorale cu standardele internaționale electorale privind libertatea de exprimare	<i>Pozitiv</i>
5	Conformitatea legii electorale cu standardele internaționale electorale privind libertatea circulației	<i>Punct forte</i>
6	Conformitatea legii electorale cu standardele internaționale electorale privind transparența	<i>Punct forte</i>
7	Conformitatea legii electorale cu standardele internaționale electorale privind incluziunea	<i>Pozitiv</i>
8	Eficacitatea cadrului normativ privind constituirea organului electoral central	<i>Pozitiv</i>
9	Eficacitatea cadrului normativ privind statutul organului electoral central	<i>Pozitiv</i>
10	Prevederi de reprezentativitate privind componența organului electoral central	<i>Negativ</i>
11	Prevederi de transparență privind activitățile organului electoral central	<i>Pozitiv</i>
12	Prevederi de transparență și non-discriminare în constituirea secțiilor de votare	<i>Pozitiv</i>
13	Acuratețea prevederilor privind formarea și utilizarea registrului alegătorilor și listelor electorale	<i>Pozitiv</i>
14	Prevederi de incluziune privind registrul alegătorilor și listele electorale	<i>Pozitiv</i>
15	Prevederi de transparență privind registrul alegătorilor și listele electorale	<i>Pozitiv</i>
16	Prevederi de integritate în criteriile de eligibilitate pentru alegători	<i>Punct forte</i>
17	Prevederi de integritate privind registrul alegătorilor și listele alegătorilor din afara țării	<i>Pozitiv</i>
18	Prevederi de incluziune care permit partide politice ale minorităților naționale	<i>Punct slab</i>
19	Prevederi de incluziune în procesul de înregistrare a candidaților	<i>Negativ</i>
20	Prevederi de incluziune în procesul de înregistrare a candidatelor femei	<i>Punct forte</i>
21	Prevederi de incluziune în procesul de înregistrare a candidaților din minoritățile etnice și naționale	<i>Negativ</i>

22	Prevederi de egalitate a șanselor în campaniile electorale	<i>Punct forte</i>
23	Prevederi de egalitate a șanselor care vizează media	<i>Punct forte</i>
24	Prevederi de transparență în regulile electorale	<i>Punct forte</i>
25	Prevederi de incluziune în regulile electorale	<i>Negativ</i>
26	Prevederi de integritate în regulile electorale	<i>Punct forte</i>
27	Acuratețea prevederilor privind regulile electorale	<i>Punct forte</i>
28	Prevederi de transparență în procedurile de apel	<i>Punct forte</i>
29	Prevederi de integritate în procedurile de apel	<i>Punct forte</i>
30	Acuratețea prevederilor privind procedurile de apel	<i>Punct forte</i>

#	EXTERN – DIMENSIUNEA INSTITUȚIONALĂ (6)	Statutul variabilei
1	Cetățenii sunt în centrul activității publice și sunt antrenați, prin căi clar definite, în viața publică	<i>Negativ</i>
2	Participarea se bazează pe libertatea de exprimare, a întrunirilor și asocierii	<i>Pozitiv</i>
3	Toate vocile, inclusiv ale celor mai puțin privilegiați și mai vulnerabili, sunt auzite și luate în considerare în procesul decizional	<i>Negativ</i>
4	Există întotdeauna o încercare sinceră de a media între diversele interese legitime și de a ajunge la un consens larg asupra a ceea ce este în interesul cetățenilor și asupra modului în care acest lucru poate fi realizat	<i>Negativ</i>
5	Deciziile sunt luate după voința celor mulți, în timp ce drepturile și interesele legitime ale celor puțini sunt respectate	<i>Negativ</i>
6	Autoritățile publice respectă legea și hotărârile judecătorești	<i>Negativ</i>
7	Normele și reglementările se adoptă în conformitate cu procedurile prevăzute de lege și se aplică în mod imparțial	<i>Negativ</i>
8	Bunul public este pus înaintea intereselor individuale	<i>Negativ</i>
9	Există prevederi detaliate pentru exercitarea drepturilor civile și fundamentale în țară	<i>Pozitiv</i>
10	Sunt prevăzute principiile libertății de asociere și de asociere politică	<i>Pozitiv</i>
11	Libertatea de exprimare este reflectată în legile care reglementează mass-media	<i>Pozitiv</i>

#	INTERN – DIMENSIUNEA ADMINISTRATIVĂ (2)	Statutul variabilei
1	Măsuri de incluziune în procedurile de apel	<i>Punct forte</i>

2	Acuratețea măsurilor în procedurile de apel	<i>Punct forte</i>
3	Măsuri de integritate în procedurile de apel	<i>Punct forte</i>
4	Acuratețea măsurilor în procesul de înregistrare a candidaților	<i>Punct forte</i>
5	Măsuri de transparență în procesul de înregistrare a candidaților	<i>Punct forte</i>
6	Acuratețea măsurilor în regulile / procedurile electorale	<i>Pozitiv</i>
7	Măsuri de incluziune în regulile / procedurile electorale	<i>Negativ</i>
8	Măsuri de integritate în regulile / procedurile electorale	<i>Punct forte</i>
9	Măsuri de transparență în regulile / procedurile electorale	<i>Pozitiv</i>
10	Acuratețea măsurilor privind registrul alegătorilor și listele electorale	<i>Pozitiv</i>
11	Acuratețea măsurilor privind registrul alegătorilor și listele alegătorilor în afara țării	<i>Pozitiv</i>
12	Măsuri de incluziune privind registrul alegătorilor și listele electorale	<i>Pozitiv</i>
13	Măsuri de transparență privind registrul alegătorilor și listele electorale	<i>Punct forte</i>
14	Măsuri de egalitate a șanselor care vizează acoperirea media în campaniile electorale	<i>Punct forte</i>
15	Măsuri de incluziune care vizează minoritățile naționale	<i>Punct slab</i>
16	Măsuri de incluziune care vizează reprezentarea femeilor	<i>Punct forte</i>
17	Măsuri de integritate în secțiile de votare	<i>Punct forte</i>

#	EXTERN – DIMENSIUNEA ADMINISTRATIVĂ (7)	Statutul variabilei
1	Obiectivele, regulile, structurile și procedurile sunt adaptate așteptărilor legitime și necesităților cetățenilor	<i>Negativ</i>
2	Serviciile publice sunt furnizate, iar cererile și plângerile primesc răspuns într-un interval de timp rezonabil	<i>Negativ</i>
3	Autoritățile publice ating obiectivele convenite	<i>Negativ</i>
4	Resursele disponibile sunt folosite cât mai bine posibil	<i>Negativ</i>
5	Cadrul de management al performanței este în vigoare astfel încât să sporească eficiența și eficacitatea serviciilor publice	<i>Amenințare</i>
6	Auditul este efectuat la interval regulat pentru a evalua și îmbunătăți performanța serviciilor publice	<i>Negativ</i>
7	Deciziile sunt luate și puse în aplicare în conformitate cu regulile și reglementările	<i>Negativ</i>

8	Toate informațiile sunt accesibile publicului (cu excepția cazurilor cu motive bine precizate, prevăzute de lege, cum ar fi protecția vieții private sau asigurarea echității procedurilor de achiziție)	<i>Negativ</i>
9	Informațiile privind deciziile, implementarea politicilor și rezultatele sunt puse la dispoziția publicului	<i>Negativ</i>
10	Există măsuri eficiente de prevenire și combatere a tuturor formelor de corupție în cadrul autorităților publice	<i>Negativ</i>
11	Conflictele de interese sunt declarate în timp util, iar persoanele implicate trebuie să se abțină de la participarea la procesul de luare a deciziilor relevante	<i>Negativ</i>
12	Toți factorii de decizie, colectivi și individuali, își asumă responsabilitatea pentru deciziile lor	<i>Negativ</i>
13	Deciziile sunt raportate, explicate și pot fi sancționate	<i>Pozitiv</i>
14	Există remedii eficiente împotriva administrării defectuoase și împotriva acțiunilor autorităților locale care încalcă drepturile civile	<i>Negativ</i>

#	INTERN – DIMENSIUNEA SOCIALĂ (3)	Statutul variabilei
1	Măsuri de sensibilizare electorală care vizează populația în general	<i>Punct forte</i>
2	Măsuri de sensibilizare electorală care vizează grupuri specifice	<i>Negativ</i>
3	Măsuri de sensibilizare anti-fraudă electorală	<i>Negativ</i>
4	Măsuri de incluziune care asigură pluralismul politic în media	<i>Negativ</i>
5	Garanții de integritate privind selecția / propunerea candidaților	<i>Punct slab</i>
6	Măsuri de egalitate a șanselor care vizează acoperirea media în timpul campaniilor electorale	<i>Pozitiv</i>

#	EXTERN – DIMENSIUNEA SOCIALĂ (8)	Statutul variabilei
1	Mărimea / proporția populației în vârstă	<i>Negativ</i>
2	Mărimea / proporția populației tinere	<i>Negativ</i>
3	Numărul alegătorilor care votează pentru prima dată	<i>Negativ</i>
4	Distribuția pe sexe a alegătorilor	<i>Pozitiv</i>
5	Mărimea / proporția populației care face parte dintr-o cultură minoritară	<i>Pozitiv</i>
6	Mărimea / proporția populației care locuiește în afara țării	<i>Negativ</i>
7	Mărimea / proporția populației care s-a mutat recent în țară (adică rezidenți străini)	<i>Negativ</i>
8	Mărimea / proporția populației cu necesități speciale	<i>Pozitiv</i>

9	Mărimea / proporția populației urbane	<i>Negativ</i>
10	Densitatea populației	<i>Negativ</i>
11	Nivelul de activitate al societății civile	<i>Negativ</i>
12	Mărimea / proporția populației angajate activ în societatea civilă	<i>Negativ</i>
13	Mărimea / proporția populației cu acces la telefonie	<i>Oportunitate</i>
14	Mărimea / proporția populației cu acces la internet	<i>Oportunitate</i>
15	Mărimea / proporția populației cu acces la canale media audio-vizuale private	<i>Oportunitate</i>
16	Mărimea / proporția populației cu acces la canale media audio-vizuale publice	<i>Oportunitate</i>
17	Prezența partidelor politice naționale	<i>Oportunitate</i>
18	Populație antrenată activ în viața politică	<i>Pozitiv</i>
19	Participarea populației, în general, în viața publică	<i>Negativ</i>
20	Participarea femeilor în viața publică	<i>Oportunitate</i>
21	Capacitatea de rețea a partidelor politice naționale	<i>Oportunitate</i>
22	Se caută soluții noi și eficiente la probleme și se profită de metodele moderne de furnizare a serviciilor	<i>Negativ</i>
23	În sfera de influență a autorității publice locale, drepturile omului sunt respectate, protejate și implementate, iar discriminarea pe orice motiv este combătută	<i>Negativ</i>
24	Diversitatea culturală este tratată ca un atu și se depun eforturi continui pentru a se asigura că toți au miză în comunitatea locală, se identifică cu aceasta și nu se simt excluși	<i>Negativ</i>
25	Nevoile generațiilor viitoare sunt luate în considerare în politicile actuale	<i>Negativ</i>
26	Toți cetățenii pot avea voce în luarea deciziilor, fie direct, fie prin intermediul unor organisme intermediare legitime care le reprezintă interesele	<i>Pozitiv</i>

#	INTERN – DIMENSIUNEA RESURSE UMANE (4)	Statutul variabilei
1	Capacitatea tehnică generală a organului electoral ierarhic superior	<i>Pozitiv</i>
2	Eficacitatea măsurilor care vizează creșterea cunoașterii sistemului și procedurilor electorale în rândul populației	<i>Pozitiv</i>
3	Eficacitatea măsurilor care vizează creșterea cunoașterii sistemului și procedurilor electorale în rândul grupurilor specifice	<i>Negativ</i>

#	EXTERN – DIMENSIUNEA RESURSE UMANE (9)	Statutul variabilei
---	---	----------------------------

1	Nivelul educațional al populației, în general	<i>Oportunitate</i>
2	Nivelul educațional între femei	<i>Oportunitate</i>
3	Nivelul educațional între grupurile minoritare	<i>Pozitiv</i>
4	Abilitatea de citire și scriere între populația activă	<i>Oportunitate</i>
5	Abilitatea de citire și scriere între populația vârstnică	<i>Oportunitate</i>
6	Abilitatea de citire și scriere între femei	<i>Oportunitate</i>
7	Abilitatea de citire și scriere între bărbați	<i>Oportunitate</i>
8	Distribuirea nivelului educațional în țară	<i>Pozitiv</i>
9	Prezența programelor profesionale de formare a capacităților / programelor profesionale de training / învățământului pe parcursul vieții pentru adulți	<i>Pozitiv</i>
10	Accesibilitatea programelor pe parcursul vieții	<i>Negativ</i>
11	Populația cu competențe digitale	<i>Negativ</i>
12	Competențele profesionale ale autorităților publice sunt menținute și consolidate în mod continuu pentru a îmbunătăți rezultatele și impactul acestora	<i>Negativ</i>
13	Funcționarii publici sunt motivați să își îmbunătățească continuu performanța	<i>Negativ</i>
14	Sunt create și utilizate metode și proceduri practice pentru a transforma abilitățile în capacitate și pentru a produce rezultate mai bune	<i>Pozitiv</i>
15	Cunoașterea cadrului normativ și a procedurilor între cetățeni	<i>Negativ</i>
16	Prezența actorilor care promovează educația civică între cetățeni	<i>Pozitiv</i>

#	INTERN – DIMENSIUNEA ECONOMICĂ (5)	Statutul variabilei
1	Măsuri care vizează disponibilitatea resurselor financiare / economice pe tot parcursul ciclului electoral pentru funcționarea organului electoral ierarhic superior	<i>Negativ</i>
2	Măsuri care vizează disponibilitatea resurselor financiare / economice pe tot parcursul ciclului electoral pentru activități de sensibilizare	<i>Negativ</i>
3	Măsuri care vizează disponibilitatea resurselor financiare / economice pe tot parcursul ciclului electoral pentru activități de consolidare a capacităților	<i>Negativ</i>
4	Măsuri de transparență în finanțarea partidelor politice	<i>Pozitiv</i>
5	Măsuri de transparență în finanțarea campaniilor electorale	<i>Pozitiv</i>
6	Măsuri de integritate în finanțarea campaniilor electorale	<i>Pozitiv</i>

7	Acuratețea măsurilor în finanțarea campaniilor electorale	<i>Pozitiv</i>
8	Măsuri de egalitate a șanselor în finanțarea campaniilor electorale	<i>Pozitiv</i>
9	Măsuri de egalitate a șanselor în acoperirea media a campaniilor electorale	<i>Pozitiv</i>

#	EXTERN – DIMENSIUNEA ECONOMICĂ (10)	Statutul variabilei
1	Mărimea / proporția populației care trăiește în pericol sau în sărăcie absolută	<i>Negativ</i>
2	Mărimea / proporția populației antrenată în agricultură	<i>Negativ</i>
3	Raportul dintre muncitori calificați și necalificați	<i>Negativ</i>
4	Nivelul general de sănătate economică a țării	<i>Negativ</i>
5	Activitatea generală a întreprinderilor mici și mijlocii în țară	<i>Pozitiv</i>
6	Activitatea de ansamblu a actorilor din marea industrie	<i>Negativ</i>
7	Mărimea / proporția populației angajate în câmpul muncii	<i>Negativ</i>
8	Mărimea / proporția bărbaților activi pe piața muncii	<i>Oportunitate</i>
9	Mărimea / proporția femeilor active pe piața muncii	<i>Oportunitate</i>
10	Mărimea / proporția șomerilor de peste 30 de ani	<i>Pozitiv</i>
11	Mărimea / proporția șomerilor sub 30 de ani	<i>Pozitiv</i>
12	Mărimea / proporția lucrătorilor liber-profesioniști (self-employed workers) sub 30 de ani	<i>Pozitiv</i>
13	Mărimea / proporția lucrătoarelor liber-profesioniste (self-employed workers women)	<i>Pozitiv</i>
14	Principalele sectoare de productivitate din țară	<i>Negativ</i>
15	Donatori internaționali care acordă suport inițiativelor naționale electorale	<i>Pozitiv</i>
16	Donatori internaționali care acordă suport planurilor de dezvoltare locală	<i>Pozitiv</i>
17	Prezența fondurilor pentru inițiative de educație civică	<i>Pozitiv</i>
18	Capacitatea OSC de a accesa fonduri dedicate promovării educației civice	<i>Pozitiv</i>
19	Tarifele nu depășesc costul serviciilor furnizate și nu reduc cererea în mod excesiv, în special, în cazul serviciilor publice importante	<i>Pozitiv</i>

20	Prudența este respectată de autoritățile publice în managementul financiar, inclusiv în contractarea și utilizarea împrumuturilor, în estimarea resurselor, veniturilor și rezervelor, precum și în utilizarea veniturilor excepționale	Pozitiv
21	Planurile bugetare multianuale sunt întocmite de către autoritățile publice cu consultarea publicului	Pozitiv

ANEXA NR. 2: ANALIZA SWOT ECA

	INTERN (caracteristici ale organizației/sistemului)	EXTERN (caracteristici ale mediului)
Util pentru atingerea obiectivelor stabilite	<p>Puncte forte</p> <p>Conformitatea legii electorale cu standardele internaționale electorale privind libertatea de circulație (1/5)</p> <p>Conformitatea legii electorale cu standardele internaționale electorale privind transparența (1/6)</p> <p>Prevederi de integritate în criteriile de eligibilitate pentru alegători (1/16)</p> <p>Prevederi de incluziune în procesul de înregistrare a candidatelor femei (1/20)</p> <p>Prevederi de egalitate a șanselor în campaniile electorale (1/22)</p> <p>Prevederi de egalitate a șanselor care vizează media (1/23)</p> <p>Prevederi de transparență în regulile electorale (1/24)</p> <p>Prevederi de integritate în regulile electorale (1/26)</p> <p>Acuratețea prevederilor în regulile electorale (1/27)</p> <p>Prevederi de transparență în procedurile de apel (1/28)</p> <p>Prevederi de integritate în procedurile de integritate (1/29)</p> <p>Acuratețea prevederilor în procedurile de apel (1/30)</p> <p>Măsuri de incluziune în procedurile de apel (2/1)</p> <p>Acuratețea măsurilor în procedurile de apel (2/2)</p> <p>Măsuri de integritate în procedurile de apel (2/3)</p> <p>Acuratețea măsurilor în procesul de înregistrare a candidaților (2/4)</p> <p>Măsuri de transparență în procesul de înregistrare a candidaților (2/5)</p> <p>Măsuri de integritate în regulile / procedurile electorale (2/8)</p>	<p>Oportunități</p> <p>Mărimea / proporția populației cu acces la telefonie (8/13)</p> <p>Mărimea / proporția populației cu acces la internet (8/14)</p> <p>Mărimea / proporția populației cu acces la canalele media audio-vizuale private (8/15)</p> <p>Mărimea / proporția populației cu acces la canalele media audio-vizuale publice (8/16)</p> <p>Prezența partidelor naționale politice (8/17)</p> <p>Participarea femeilor la viața publică (8/20)</p> <p>Capacitatea de rețea a partidelor politice naționale (8/21)</p> <p>Nivelul educațional al populației, în general (9/1)</p> <p>Nivelul educațional între femei (9/2)</p> <p>Abilitatea de citire și scriere între populația activă (9/4)</p> <p>Abilitatea de citire și scriere între populația vârstnică (9/5)</p> <p>Abilitatea de citire și scriere între femei (9/6)</p> <p>Abilitatea de citire și scriere între bărbați (9/7)</p> <p>Mărimea / proporția bărbaților activi pe piața muncii (10/8)</p> <p>Mărimea / proporția femeilor active pe piața muncii (10/9)</p>

	<p>Măsuri de transparență privind registrul alegătorilor și listele electorale (2/13)</p> <p>Măsuri de egalitate a șanselor care vizează acoperirea media în timpul campaniilor electorale (2/14)</p> <p>Măsuri de incluziune care vizează reprezentarea femeilor (2/16)</p> <p>Măsuri de integritate în secțiile de votare (2/17)</p> <p>Măsuri de sensibilizare electorală care vizează populația, în general (3/1)</p>	
<p>Îngreunarea atingerii obiectivelor stabilite</p>	<p>Puncte slabe</p> <p>Prevederi de incluziune care permit partide politice ale minorităților naționale (1/18)</p> <p>Măsuri de incluziune care vizează minoritățile naționale (2/15)</p> <p>Garanții de integritate privind selecția / propunerea candidaților (3/5)</p>	<p>Amenințări</p> <p>Cadrul de management al performanței este în vigoare astfel încât să sporească eficiența și eficacitatea serviciilor publice (7/5)</p>

ANEXA NR. 3: FOCUS PE DIMENSIUNI

Dimensiunea instituțională

Mediul intern

Conformitatea legii electorale cu standardele electorale internaționale privind libertatea circulației și transparența, prevederile de incluziune în procesul de înregistrare a candidatelor, prevederile de egalitate a șanselor în campaniile electorale, inclusiv în acoperirea media în campaniile electorale, precum și prevederile de transparență și integritate în regulile și procedurile electorale, dar și acuratețea prevederilor ce țin de regulile și procedurile electorale – acestea constituie punctele tari ale CEC.

În general, cadrul normativ este clar și în corespundere cu standardele electorale internaționale privind democrația, drepturile omului, libertatea exprimării și incluziunea. Totuși, din discuția cu reprezentanții OSC, evoluția cazului Partidului Politic „Șor”, dar și suspendarea licenței unor TV, demonstrează anumite probleme în aceste domenii.

În același timp, cadrul normativ nu este suficient de efectiv în constituirea și statutul organului electoral ierarhic superior. Astfel, nu este clar cum se va proceda în cazul în care opoziția parlamentară refuză să participe la constituirea CEC (art. 20 alin. (1) lit. d) din Codul electoral). La fel, este confuză delegarea către CEC a atribuțiilor de dezvoltare și implementare a programelor de informare și educație, electorală și civică (art. 25 lit. i) și lit. j) din Codul electoral). Competențele paralele ale CEC și CICDE pot genera neînțelegeri între entități.

În general, activitatea CEC este transparentă. Din discuțiile cu șefii subdiviziunilor Aparatului CEC, există reguli interne menite să asigure transparența, însă acestea nu sunt făcute publice.

Trebuie asigurată interoperabilitatea, dar și acuratețea datelor din toate registrele de stat relevante domeniului electoral – aceasta este o soluție pentru toate problemele ce țin de registrul alegătorilor și listele electorale. Din discuțiile cu președintele CEC, interoperabilitatea datelor, securitatea informațională și IT sustenabilitatea – constituie priorități pentru CEC.

De asemenea, din discuțiile cu șefii subdiviziunilor Aparatului CEC, se recunoaște ca prioritate în domeniu digitalizarea tuturor proceselor interne.

În general, cadrul normativ oferă egalitatea de șanse tuturor candidaților în campaniile electorale, inclusiv în acoperirea media.

Prevederile privind componența CEC nu asigură suficient reprezentativitatea organului electoral central. La fel, trebuie revăzute prevederile referitoare la procesul de înregistrare a candidaților independenți astfel încât să nu fie solicitate mai mult decât 1% din electorat pentru înregistrare.

Nu există restricții pentru reprezentanții minorităților etnice și naționale de a se înregistra în calitate de candidați, însă legea nici nu-i încurajează. Legea nu include prevederi speciale privind partidele politice ale minorităților naționale.

Mediul extern

Ca părți ale procesului de consultare, cetățenii, OSC, mediul de afaceri, media locală și alte grupuri sunt invitați să comenteze planurile de activitate ale autorităților publice. Autoritățile publice îmbunătățesc reglementările și practicile în ceea ce privește participarea cetățenilor în viața publică locală. În general, există căi de antrenare a cetățenilor în viața publică.

Însă, în practică, starea de fapt ar trebui esențial îmbunătățită.⁴ Percepția este că cetățenii nu se află în centrul activității publice. Rezultatele monitorizării activității Parlamentului din perspectiva transparenței servesc ca dovadă a existenței deficiențelor în implementarea mecanismelor de consultare a societății civile în procesul decizional. Nu în toate cazurile, regulile și reglementările sunt adoptate în corespundere cu legea și sunt implementate imparțial. O problemă distinctă constituie grupurile vulnerabile, care nu sunt auzite și nu sunt luate în considerare în procesul decizional și care nu sunt antrenate în viața publică.

Autoritățile publice nu reușesc întotdeauna să medieze între diverse interese legitime și să ajungă la un consens larg asupra a ceea ce este în interesul cetățenilor și asupra modului în care acest lucru poate fi realizat. Statisticile impresionante privind contenciosul administrativ demonstrează că nu în toate cazurile autoritățile publice respectă legea. Interesele individuale sunt adesea plasate înaintea binelui public.

Din discuțiile cu reprezentanții OSC, situația de urgență este cea mai mare provocare pentru buna guvernare a afacerilor publice, afectând și procesul electoral.

Dimensiunea administrativă

Mediul intern

Incluziunea, acuratețea și integritatea măsurilor în procedurile de apel, acuratețea și transparența măsurilor în procesul de înregistrare a candidaților, măsurile de transparență în ceea ce privește registrul alegătorilor și listele electorale, măsurile de egalitate a șanselor în acoperirea media în campaniile electorale, măsurile de incluziune a reprezentării femeilor și măsurile de integritate în secțiunile de votare – acestea constituie puncte forte în mediul intern.

De asemenea, de o manieră pozitivă pot fi evaluate transparența și acuratețea măsurilor în regulile / procedurile electorale, acuratețea măsurilor în ceea ce privește registrul alegătorilor și listele electorale. Însă, în vederea îmbunătățirii practicilor, toate rapoartele misiunilor de observare a alegerilor ar trebui să fie examinate cu diligență, iar recomandările ar trebui să fie luate în considerare. Trebuie îmbunătățită interoperabilitatea între diferite registre de stat.

Cetățenii care se află în afara țării au posibilitatea să voteze, însă calitatea procesului electoral trebuie îmbunătățit. Există mecanisme eficiente, precum înregistrarea prealabilă, însă acestea nu sunt utilizate suficient de către cetățenii din afara țării și din localitățile din stânga Nistrului.

Mediul extern

Multiplele monitorizări ale autorităților publice (centrale și locale) demonstrează deficiențe esențiale.⁵ Linii directorii și proceduri pentru agenții publici și reprezentanții electivi există, însă acestea nu acoperă toate domeniile. Autoritățile publice nu asigură că reprezentanții electivi țin la interesele comunității locale. Sunt dezvoltate proceduri referitoare la plângerile depuse în privința activității autorităților publice locale și a serviciilor publice locale, inclusiv care vizează termenul de examinare / soluționare a plângerilor. Însă aceste proceduri nu întotdeauna sunt utilizate și puse în uz. Informațiile referitoare la plângerile privind activitatea autorităților publice și răspunsurile la plângeri, inclusiv orice modificare rezultată, nu sunt puse, în toate cazurile, la dispoziția angajaților, aleșilor locali și cetățenilor.

⁴ A se vedea ultimele rapoarte ale Promo-LEX Association - <https://promolex.md/category/publicatii/monitorizare-procese-democratice/?lang=ro>.

⁵ Cu titlu de exemplu, cu referire la administrația publică locală, a se vedea portalul „Transparent, financially healthy and competitive local governments in Moldova” dezvoltat de către INEKO și IDIS „Viitorul”, <http://localtransparency.viitorul.org/>. Cu referire la administrația publică locală, a se vedea: Transparency International – Moldova, Monitorizarea politicilor anticorupție în autoritățile publice centrale, <https://www.transparency.md/wp-content/uploads/2020/10/Raport-monitorizare-generalizat-1.pdf>.

Dacă sunt necesare schimbări în politici și furnizarea de servicii, acestea sunt făcute, dar nu în toate cazurile, ca răspuns la cercetări, rapoarte, consultări, plângeri etc. Modificările făcute sunt publicate, însă nu mediatizate / promovate în rândul publicului.

Autoritățile publice nu planifică, în toate cazurile, activitățile și bugetele conform planurilor de orientare strategică, la nivelul strategic și operațional. Informațiile privind performanțele nu sunt colectate și revăzute de către autoritățile publice cu regularitate. Autoritățile publice nu acționează pentru a face față decalajelor dintre performanța așteptată și cea reală, nu elaborează și nu implementează un cadru de management al performanței care să acopere toate obiectivele, serviciile și funcțiile, inclusiv indicatori adecvați și rapoarte regulate privind performanța și progresul.

Autoritățile publice nu fac schimb de bune practici cu alte instituții egale pentru a le îmbunătăți eficiența și eficacitatea, nu elaborează documente de evaluare strategică și operațională pentru evaluarea politicilor publice, nu iau în considerare rezultatele în evaluările pentru politicile publice viitoare.

Procedurile, rapoartele de performanță și sistemele informaționale sunt auditate independent, iar rezultatele sunt raportate periodic, însă nu în toate cazurile. Serviciile și funcțiile majore nu sunt revizuite în mod regulat, la interval adecvat, pentru a evalua performanța și impactul acestora. Autoritățile publice păstrează, dar nu utilizează în toate cazurile, înregistrări adecvate pentru a se asigura că pot fi identificate modele, eficiență și eficacitate sporită. Nu în toate cazurile, autoritățile publice au un cadru normativ clar și bine înțeles, care este mediatizat pe scară largă.

Cadrul normativ al autorităților publice, nu în toate cazurile, include o schemă clară de luare a deciziilor de delegare, care stabilește cui revine competența și responsabilitatea de a lua decizie și modul în care deciziile vor fi luate, puse în aplicare și mediatizate. Autoritățile publice, nu în toate cazurile, iau și pun în aplicare deciziile într-un mod deschis și transparent. Există un proces de recurs împotriva deciziilor care este disponibil pe scară largă, dar nu este suficient de înțeles.

Opoziția parlamentară are dreptul de a introduce propuneri, amendamente și interpelări, dar majoritatea parlamentară nu are obligația de a le examina.

Autoritățile nu asigură, în toate cazurile, contact regulat și facil între cetățeni și reprezentanții electivi. Autoritățile publice informează populația, însă nu pro-activ. Ședințele autorităților publice sunt deschise publicului și media, însă practicile pot fi îmbunătățite esențial. Agendele și documentele sunt disponibile public, însă nu sunt promovate între public. Autoritățile publice au programe de lucru, însă aceste programe nu se bazează pe acțiunile din partea cetățenilor și reprezentanților electivi. Programele sunt publicate, însă nu promovate între public. Reprezentanții electivi demonstrează deschidere către media și dorința de a oferi informații, însă nu în toate cazurile.

Codurile de conduită nu specifică standardele etice așteptate de la aleși și oficiali. Nu sunt adoptate proceduri specifice pentru deciziile autorităților publice în domenii care sunt vulnerabile la corupție, inclusiv achiziții, vânzarea bunurilor municipale și acordarea de permise și licențe.

Politicile de personal din autoritățile publice impun ca personalul să fie numit, promovat și recompensat pe merit și / sau disciplinat numai în conformitate cu procedurile aprobate, dar, în practică, procedurile nu sunt implementate în toate cazurile. Reprezentanții aleși și personalul sunt obligați să declare orice potențial conflict de interese, care ar putea avea un impact asupra luării deciziilor și să se abțină de la participarea la procesul de luare a deciziilor relevante. Însă, aceste proceduri nu sunt aplicate în toate cazurile.

Autoritățile publice nu asigură, în toate cazurile, achiziții eficiente și eficace, precum și nu utilizează, în toate cazurile, criterii de selecție prestabilite. Autoritățile publice nu asigură în mod activ accesul liber la documentele de achiziții publice și la deciziile privind atribuirea contractelor.

Factorii de decizie nu înțeleg, în toate cazurile, responsabilitățile colective și individuale care le revin pentru deciziile luate. Cadrul normativ și fișele postului nu sunt suficient de clare în acest sens.

Autoritățile publice au un mecanism de audit, însă acesta trebuie îmbunătățit în esență. Nu în toate cazurile, autorii conștientizează cui revine responsabilitatea pentru fiecare decizie și, nu în toate cazurile, factorii de decizie relevanți se expun de bună voie pentru controlul public. Autoritățile publice nu au un proces robust de remediere împotriva administrării defectuoase și împotriva acțiunilor autorităților locale care încalcă drepturile civile, în conformitate cu regulile, reglementările și cele mai bune practici.

Dimensiunea socială

Mediul intern

Se asigură măsuri de sensibilizare electorală care vizează populația în general, precum și măsuri de egalitate a șanselor în acoperirea media a campaniilor electorale.

Nu sunt suficiente măsurile de sensibilizare electorală care ar viza grupuri specifice, comportamentul electoral anti-fraudă, măsuri de incluziune care ar asigura pluralismul politic în mass-media.

Cea mai importantă problemă este legată de garanția de integritate la selecția / propunerea candidaților. Procesul de selectare a candidaților în cadrul partidelor politice nu este transparent. Candidații din cadrul partidelor sunt selectați de către conducerea de vârf a acestor partide.

Mediul extern

Conform datelor Biroului Național de Statistică⁶ (BNS) populația Republicii Moldova este de 2.512.800 persoane (excluzând populația din localitățile de pe malul stâng al Nistrului). Cu toate acestea, la ultimul scrutin – alegerile locale generale din 5 noiembrie 2023, CEC⁷ a anunțat că numărul total al alegătorilor incluși în Registrul de stat al alegătorilor a constituit 3.302.399, 2.762.125 de cetățeni fiind arondați la unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea. Discrepanța este explicată prin numărul cetățenilor fără domiciliu / reședință înregistrată, incluzând emigranții (273.112 persoane) și cetățenii din localitățile din stânga Nistrului (267.162 persoane).

În general, BNS raportează îmbătrânirea continuă a populației, un număr tot mai mare de persoane constituind persoanele de peste 60 de ani și reducându-se populația tânără în ultimii cinci ani. Numărul alegătorilor care votează pentru prima dată, conform datelor CEC, este relativ mic și constituie aproximativ un procent din alegătorii înregistrați. În același timp, din perspectiva egalității de gen, între alegători, sunt mai multe femei (52%) decât bărbați (48%). Femeile sunt antrenate activ în viața socială și politică a țării datorită cadrului normativ îmbunătățit și activității constante a CEC și a altor părți interesate.

În Republica Moldova, peste 18% din populație constituie minorități naționale (ucraineană, rusă, găgăuză, bulgară, evreică, romă și altele) care locuiesc în diferite raioane ale țării.

Republica Moldova continuă să fie o țară preponderant rurală (peste 50% din populație constituie populația rurală) cu o densitate mare a populației (82,8 persoane la 1 km²).

Există o acoperire bună de rețea internet și de rețea de telefonie mobilă. În total, 4 milioane de utilizatori sunt abonați la internet și peste 5 milioane la rețele de telefonie mobilă. Canalele TV și radio sunt disponibile în toată țara în diferite formate, inclusiv digital. Cu toate acestea, 460.607 gospodării nu dețin computer personal și 445.822 gospodării nu au acces la internet.

⁶ Biroul Național de Statistică, <https://statistica.gov.md/ro>.

⁷ CEC, https://a.cec.md/ro/numarul-de-alegatori-inclusi-in-registrul-de-stat-al-2781_107648.html.

În Republica Moldova sunt înregistrate peste 60 de partide politice. Cu toate acestea, doar peste 130.000 persoane sunt înregistrate ca membri ai partidelor politice. OSC sunt mai active în capitală și alte orașe. Totuși, există OSC active și în sate.

Rezumând aceste date, mărimea / proporția populației cu acces la telefon, internet, la canalele media audiovizuale private și publice, participarea femeilor la viața publică și capacitatea de rețea a partidelor naționale – acestea constituie punctele forte ale mediului extern.

Principalele probleme sunt legate de mărimea / proporția populației care locuiește în străinătate, mărimea / proporția populației care s-a mutat recent în țară, nivelul de participare al societății civile.

Autoritățile publice nu promovează în mod activ diversitatea și coeziunea ca fiind în interesul tuturor cetățenilor, nu stabilesc obiective clare de îmbunătățire a coeziunii sociale și de maximizare a potențialului diversității culturale prin încurajarea unui mai mare mixaj și interacțiuni interculturale, nu au în aplicare planuri speciale pentru anumite grupuri dezavantajate. Nu se asigură, în mod suficient, că obiectivele de egalitate sunt încorporate și transpuse în strategii și planuri, precum și sunt furnizate de servicii publice.

Autoritățile publice nu au o abordare bine structurată a dezvoltării pe termen lung. Nevoile viitoarei generații nu sunt luate în considerare în mod obișnuit în procesul de planificare. Nu există un angajament general demonstrabil la nivel înalt din partea politicianilor și a conducerii țării pentru atingerea sustenabilității corporative. Asigurarea durabilității, în practică, nu este o parte integrantă a dezvoltării politicilor și strategiilor, a planificării acțiunilor și a stabilirii țințelor în cadrul tuturor autorităților, zonelor de funcționare și de servicii. Resursele și responsabilitatea specifice nu sunt alocate, în toate cazurile, durabilității în principal. Nu există o abordare participativă autentică a procesului decizional în vederea unei dezvoltări durabile.

Dimensiunea resurse umane

Mediul intern

Capacitatea tehnică generală a organului electoral ierarhic superior și eficacitatea măsurilor care vizează sporirea cunoașterii sistemului și procedurilor electorale în rândul populației – acestea sunt punctele forte ale mediului intern.

Există probleme în ceea ce privește eficacitatea măsurilor în vederea sporirii cunoașterii sistemului și procedurilor electorale între grupuri specifice.

Din discuțiile cu reprezentanții OSC, CEC ar trebui să depună eforturi suplimentare în vederea consolidării echipei – toți membrii echipei ar trebui să cunoască politicile CEC.

În același timp, și președintele CEC consideră necesară îmbunătățirea comunicării interne / externe a CEC, precum și îmbunătățirea culturii corporative, dar și oferirea angajaților a unor training-uri specific pozițiilor.

La fel, din discuțiile cu șefii subdiviziunilor Aparatului CEC, ar fi importantă suplinirea tuturor funcțiilor vacante în Aparatul CEC.

Mediul extern

Potențialul uman în Republica Moldova este înalt. Nivelul de educație este înalt, precum și nivelul de alfabetizare (peste 99%). Din perspectiva dimensiunii de gen, nu există aproape nicio diferență în ceea ce privește accesul la educație între bărbați și femei. Cu toate acestea, experții sunt de părere că Republica Moldova se confruntă cu o criză în educație. Acest lucru este exemplificat de ratele de copii neșcolarizați, precum și de cei care nu ating nivelul minim de competență. În timp ce în școlile primare și gimnaziile sunt înscriși 363.370 de copii și adolescenți, 70.875 de persoane cu vârste cuprinse între 6 și 17 ani nu sunt

școlarizați. În plus, aproximativ 44,2% dintre copii și tineri nu ating competența minimă în abilitățile de bază necesare pentru învățarea ulterioară și dezvoltarea abilităților.

Instituțiile de învățământ de diferite niveluri sunt bine dezvoltate în Republica Moldova. Cu toate acestea, din cauza tendințelor negative ale creșterii populației tinere combinate cu tendința de migrație continuă, multe instituții de învățământ au trebuit să fie închise sau comasate.

Competențele digitale s-au îmbunătățit considerabil în Republica Moldova după pandemia COVID-19. Cu toate acestea, nivelul de competențe digitale rămâne scăzut, în special în rândul populației rurale și în vârstă.

Rezumând aceste date, nivelul de educație al populației, în general, și al femeilor, în special, precum și capacitatea de a citi și de a scrie în rândul populației – acestea sunt punctele forte ale mediului extern.

Trebuie să devină mai accesibile programele de instruire pe tot parcursul vieții, dar și să fie sporit nivelul competențelor digitale în rândul populației.

Nu în toate cazurile, există prevederi legale pentru a recompensa performanța bună și a îmbunătăți performanța slabă în cadrul autorităților publice. Autoritățile publice au o politică și proceduri de recrutare și selecție care sunt făcute publice, dar nu sunt implementate în mod consecvent.

Nu în toate cazurile, planurile de formare sunt dezvoltate, implementate și monitorizate pentru a se asigura că nevoile de formare sunt satisfăcute pe deplin și că abilitățile profesionale sunt dezvoltate în mod continuu.

Autoritățile publice nu examinează implementarea și rezultatele procedurii de recrutare, formare și promovare, precum și, nu în toate cazurile, aduc îmbunătățirile necesare.

Dimensiunea economică

Mediul intern

Se asigură în mod suficient măsurile de transparență în finanțarea partidelor politice și în finanțarea campaniilor electorale, măsurile de integritate și acuratețe în finanțarea campaniilor electorale, măsurile de egalitate a șanselor în finanțarea campaniilor electorale și mediatizarea campaniilor electorale.

Pot fi îmbunătățite măsurile care vizează controlul implementării legii. Din discuțiile cu reprezentanții OSC, îmbunătățirea controlului finanțării partidelor politice și al finanțării campaniilor electorale trebuie să fie una din prioritățile CEC.

Din discuțiile cu șefii subdiviziunilor Aparatului CEC, rămân ca probleme – disponibilitatea resurselor financiare / economice, pe tot parcursul ciclului electoral, pentru funcționarea organului electoral ierarhic superior, activitățile de sensibilizare electorală și de consolidare a capacităților.

Mediul extern

Republica Moldova are multiple probleme economice, care s-au agravat din cauza pandemiei COVID-19 și a războiului din Ucraina. Inflația în Republica Moldova a urcat la peste 30% la sfârșitul anului 2022. Republica Moldova a fost susținută de partenerii internaționali în depășirea crizei economice și sociale.

Principalele probleme sunt legate de mărimea / proporția populației care se află în situații de risc sau în sărăcie absolută, care este antrenată în agricultura de subzistență sau este șomeră, precum și nivelul general de sănătate economică a țării.

Un sprijin generos este oferit democrației moldovenești și domeniului electoral. CEC și CICDE este sprijinit de Consiliul Europei, PNUD și alte mecanisme de suport. Acest sprijin dă posibilitate entităților electorale

de a continua să dezvolte instrumentele digitale de management al alegerilor, dar și să desfășoare programe de educație civică și de informare a alegătorilor, precum și programe de formare pentru funcționarii electorali și alte părți interesate.

PLANUL DE ACȚIUNI
pentru implementarea Programului strategic al Comisiei Electorale Centrale pentru anii 2024-2026

PILONUL 1. SPORIREA TRANSPARENȚEI ÎN ACTIVITATEA INSTITUȚIEI ȘI ÎNCREDERII PUBLICULUI ÎN PROCESUL ELECTORAL						
Obiectivul specific 1.1. Creșterea nivelului de transparență instituțională						
Nr. d/o	Activități	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Responsabili de implementare și parteneri	Termen	Sursa de finanțare
1.1.1.	Asigurarea transparenței în activitățile CEC	Consultarea proiectelor de acte normative cu părțile interesate	Toate proiectele de acte normative supuse consultării Numărul de părți interesate implicate în procesul de consultare Numărul de contestații privind acțiunile sau inacțiunile în calitate de furnizor de informații Raportul privind respectarea transparenței în procesul decizional în cadrul CEC, publicat pe pagina web oficială a CEC	CEC Subdiviziunile Aparatului CEC	Permanent Anual Anual Anual	Bugetul de stat
		Organizarea activității platformei consultative permanente a CEC în domeniul electoral	Numărul de ședințe desfășurate conform planificării Gradul de participare al părților interesate la ședințele platformei consultative. Numărul de inițiative sau propuneri adoptate	CEC Subdiviziunile Aparatului CEC	2024 Anual	

			ca urmare a discuțiilor din cadrul platformei consultative			
1.1.2.	Consolidarea comunicării și colaborării CEC cu instituțiile mass-media	Evenimente off-line semestriale Modernizarea și echiparea infrastructurii media Participarea la evenimentele mass-media Transmisiuni on-line și accesibilitate publică Instruiri pentru jurnaliști în parteneriat cu CICDE	Numărul de evenimente off-line și participarea mass-mediei Gradul de modernizare și echipare a infrastructurii media Numărul de participări ale reprezentanților CEC la evenimentele mass-media Numărul de transmisiuni on-line și gradul de acoperire Cel puțin două instruirii organizate pentru jurnaliști și feedbackul participanților	DCRPMM Parteneri de dezvoltare CICDE	Anual 2024-2026 Anual Anual Anual	Bugetul de stat Surse externe
1.1.3.	Îmbunătățirea parteneriatului și consolidarea încrederii dintre partidele politice, societatea civilă și CEC	Organizarea întâlnirilor și consultărilor tematice Ateliere de lucru și consultări cu partidele politice Colaborarea cu autoritățile publice și societatea civilă	Organizarea a cel puțin 2 ateliere de lucru/consultări tematice. Numărul și reprezentativitatea participanților la atelierele de lucru/consultări Numărul de instituții cu care s-au realizat colaborări în domeniul electoral Numărul de evenimente organizate în parteneriat cu autoritățile publice și societatea civilă Numărul de propuneri venite din partea partidelor politice și a societății civile pentru îmbunătățirea procesului electoral	DCRPMM Subdiviziunile Aparatului CEC Parteneri de dezvoltare	Anual	Bugetul de stat Surse externe

1.1.4.	Consolidarea imaginii CEC ca autoritate electorală moderna și credibilă	Participarea activă în organizațiile regionale și internaționale	Numărul de participări la întâlniri, conferințe și evenimente organizate de organizațiile regionale și internaționale la care Republica Moldova sau CEC este parte	CEC DCRPMM Subdiviziunile Aparatului CEC CICDE	Anual	Bugetul de stat Surse externe
		Acorduri de colaborare	Cel puțin 2 acorduri de colaborare încheiate cu instituțiile similare din alte state			
		Implicarea activă în evenimente regionale și internaționale	Numărul de comunicări și prezentări susținute în cadrul evenimentelor regionale și internaționale			
		Comunicare și relații externe	Organizarea și frecvența întâlnirilor cu misiunile diplomatice acreditate la Chișinău și partenerii de dezvoltare			
		Conferințe și reuniuni internaționale	Numărul de conferințe și reuniuni internaționale organizate pe teritoriul Republicii Moldova			
Dezvoltarea WEM International	<p>Numărul de recomandări înaintate ca urmare a schimbului de experiență</p> <p>Numărul de membri noi (WEM)</p> <p>Numărul de acorduri de colaborare sau memorandumuri de înțelegere încheiate în cadrul Asociației Internaționale a Femeilor în Organele de Management Electoral (WEM International)</p> <p>Participarea și contribuția la evenimentele și proiectele derulate de WEM International</p>					

1.1.5.	Prevenirea și gestionarea crizelor de imagine a CEC	<p>Elaborarea planului de comunicare în situații de criză, inclusiv identificarea mesajelor specifice și a canalelor de comunicare potrivite</p> <p>Organizarea sesiunilor de mediacoaching pentru managementul CEC și funcționarii electorali implicați în gestionarea crizelor de imagine</p> <p>Aprobarea și stabilirea componentei celulei de comunicare în situații de criză, inclusiv responsabilitățile și rolurile fiecărui membru</p>	<p>Planul de comunicare pentru situații de criză aprobat</p> <p>Numărul de simulări efectuate pentru testarea planului de comunicare în situații de criză</p> <p>Numărul de sesiuni de mediacoaching desfășurate, monitorizate și raportate</p> <p>Componenta celulei de comunicare în situații de criză, aprobată</p>	DCRPMM, Conducerea CEC	Anual	Bugetul de stat Surse externe
---------------	---	--	--	---------------------------	-------	----------------------------------

Obiectivul specific 1.2. Consolidarea transparenței și eficienței procesului electoral prin intermediul tehnologiei

Nr. d/o	Activități	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Responsabili de implementare și parteneri	Termen	Sursa de finanțare
1.2.1.	Perfecționarea și dezvoltarea continuă a elementelor ce asigură funcționalitatea SIAS „Alegeri”	<p>Perfecționarea modului SSI „Control Financiar”</p> <p>Îmbunătățirea aplicației „Înregistrarea Prealabilă”</p> <p>Dezvoltarea aplicației SIAS „Alegeri” – „E-Candidați”</p> <p>Definitivarea și lansarea aplicației SIAS „Alegeri” – „Legitimații”</p>	<p>Numărul de ajustări identificate, stabilite în urma utilizării sistemului, în raport cu numărul ajustărilor operate</p> <p>Numărul de ajustări identificate, stabilite în urma utilizării sistemului, în raport cu numărul ajustărilor operate</p> <p>Sistem dezvoltat Raport de testare a sistemului intern elaborat Aplicația „E-Candidați” testată la un scrutin național</p> <p>Aplicația „Legitimații” lansată</p>	<p>DSCFPPE DTIGLE</p> <p>DCRPMM DTIGLE DMA</p> <p>Conducerea CEC DMA DTIGLE</p> <p>DMA DTIGLE</p>	<p>2024-2026</p> <p>2024-2025</p> <p>2025</p> <p>2024</p>	<p>Bugetul de stat Parteneri externi</p>

		Perfecționarea modului „Registrul funcționarilor electorali” și ajustarea la noile prevederi ale Codului electoral	Numărul de ajustări identificate, stabilite în urma utilizării sistemului, în raport cu numărul ajustărilor operate	DMA DTIGLE CICDE	2024	
		Asigurarea interoperabilității aplicațiilor „Verificarea Listelor de Subscripție” și „Lista de Subscripție Electronică”	Raportul privind posibilitățile de asigurare a interoperabilității aplicațiilor, elaborat și prezentat Interoperabilitatea aplicațiilor testate Aplicații utilizate în cadrul scrutinelor locale și naționale	DMA DTIGLE	Semestrul I 2024 2024- 2026	
		Dezvoltarea modului „E-Day”	Raportul de testare a sistemului „E-Day”, elaborat Aplicarea sistemului pentru un scrutin național	DTIGLE DMA	Semestrul I 2024 2024	
		Perfecționarea Registrului de stat al alegătorilor	Caiet de sarcini elaborat și aprobat Raportul dintre necesitățile identificate în caietul de sarcini și modificările operate pentru dezvoltarea softului Pilotarea sistemului la cel puțin un scrutin local Aplicarea sistemului pentru un scrutin național	Conducerea CEC DTIGLE	2024- 2025	Bugetul de stat Parteneri externi
1.2.2.	Reînnoirea și completarea echipamentului tehnic al CEC pentru organele electorale ierarhic inferioare	Elaborarea și aprobarea caietului de sarcini detaliat în vederea reînnoirii și completării echipamentului tehnic al CEC Achiziționarea echipamentului tehnic în limitele alocațiilor bugetare aprobate	Caiet de sarcini elaborat și aprobat Procedură de achiziție desfășurată și achiziționarea echipamentului tehnic	DTIGLE	2024	Bugetul de stat
1.2.3.	Îmbunătățirea serviciilor livrate de CEC prin asigurarea interoperabilității datelor în domeniul electoral prin	Crearea unui grup de lucru și elaborarea unui plan de interoperabilitate și schimb eficient de date între sisteme informaționale relevante	Grup de lucru creat Plan de interoperabilitate aprobat Raport de monitorizare a numărului de solicitări efectuate pentru verificarea	Conducerea CEC DTIGLE DSCFPPE DMA	2024- 2026	Bugetul de stat Parteneri externi

intermediul MConnect	platformei	domeniului electoral Implementarea mecanismelor de eficientizare și facilitare a procesului de furnizare a informațiilor Asigurarea accesului în timp real la date administrative autentice, integre și veridice	respectării condițiilor impuse de Codul electoral și de legislația fiscală, elaborat Numărul de sisteme informaționale interconectate în raport cu necesitățile identificate			
-------------------------	------------	--	---	--	--	--

Obiectivul specific 1.3. Creșterea nivelului de transparență a organelor electorale ierarhic inferioare

Nr. d/o	Activități	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Responsabili de implementare și parteneri	Termen	Sursa de finanțare
1.3.1.	Îmbunătățirea vizibilității și transparenței organelor electorale ierarhic inferioare	Diversificarea mijloacelor de comunicare despre activitatea organelor electorale ierarhic inferioare permanente	Numărul și tipul instrumentelor aplicate Raport publicat despre relevanța și impactul mijloacelor de comunicare utilizate Hotărârile CECE II publicate	CEC, Subdiviziunile Aparatului CEC CECE BESV APL	Permanent Anual 2025	Bugetul de stat Parteneri externi
1.3.2.	Consolidarea capacitărilor organelor electorale de a comunica cu publicul	Organizarea sesiunilor de instruire în domeniul comunicării cu mass-media și utilizării instrumentelor de comunicare, în parteneriat cu CICDE Implicarea CECE II în coordonarea și implementarea campaniilor de educație civică organizate de CEC	Cel puțin 2 instruirii organizate anual Numărul de activități de informare realizate de CECE II Raport de monitorizare a instruirilor, gradul de satisfacție și numărul de participanți la sesiunile de instruire publicat.	DCRPMM Președinții CECE II CICDE	2024- 2026	Bugetul de stat Parteneri externi

Obiectivul specific 1.4. Creșterea nivelului de transparență a procesului electoral

Nr. d/o	Activități	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Responsabili de implementare și parteneri	Termen	Sursa de finanțare
1.4.1.	Asigurarea transparenței procedurilor de contencios electoral	Instituirea unui instrument de monitorizare și gestionare a contestațiilor electorale pe pagina web oficială a CEC	<p>Caiet de sarcini elaborat și aprobat</p> <p>Instrument de monitorizare creat: verificarea implementării și funcționării instrumentului de monitorizare și gestionare a contestațiilor electorale pe pagina web oficială a CEC, asigurându-se că acesta este funcțional și accesibil pentru utilizatori</p> <p>Sistem accesibil pentru utilizatorii paginii, în proporție de 100%: evaluarea gradului de accesibilitate și ușurință în folosire a sistemului de monitorizare pentru toți utilizatorii paginii web a CEC</p>	<p>CEC</p> <p>DJ DTIGLE</p>	2024-2025	<p>Bugetul CEC</p> <p>Parteneri externi</p>
		Sporirea gradului de transparență în activitatea de depunere și examinare a contestațiilor electorale	<p>Informația actualizată pe paginile web oficiale ale CEC, în proporție de 100%: monitorizarea și asigurarea actualizării continue a informațiilor legate de procesul de depunere și examinare a contestațiilor electorale pe paginile web oficiale ale CEC</p> <p>Cel puțin 70% dintre membrii CECE II instruiți pe subiectul examinării contestațiilor electorale: evaluarea și asigurarea faptului că 70% din membrii CECE de nivelul II sunt instruiți corespunzător în ceea ce privește procedurile și normele de examinare a contestațiilor electorale</p> <p>Președinții și secretarii CECE I instruiți pe subiectul examinării contestațiilor electorale: monitorizarea și asigurarea faptului că toți președinții și secretarii CECE de nivelul I sunt instruiți corespunzător în ceea ce privește procedurile și normele de examinare a</p>	<p>CEC CICDE</p> <p>CECE APL</p> <p>DJ</p> <p>DTIGLE</p>	2024-2026 Perioada electorală	<p>Bugetul de stat</p> <p>Parteneri externi</p>

			<p>contestațiilor electorale</p> <p>Numărul de instruiți/sesiuni de informare organizate privind examinarea contestațiilor de către organele electorale de toate nivelurile: evaluarea și monitorizarea numărului de instruiți și sesiuni de informare organizate în legătură cu examinarea contestațiilor electorale de către toate organele electorale, pentru a promova cunoștințele și buna practică în acest domeniu</p>			
1.4.2.	Modernizarea canalelor de informare/comunicare ale CEC	Modernizarea, dezvoltarea paginilor web oficiale ale CEC (cec.md, voteaza.md, alegator.md)	<p>Pagini web dezvoltate și modernizate: evaluarea gradului de modernizare și dezvoltare a paginilor web oficiale ale CEC, evidențiat prin introducerea de noi funcționalități, îmbunătățirea designului și a interfeței destinate utilizatorului etc.</p> <p>Numărul de accesări/vizualizări: monitorizarea numărului de accesări sau vizualizări ale paginilor web oficiale ale CEC, pentru a evalua gradul de utilizare și interesul publicului față de informațiile furnizate</p> <p>Dinamica urmărilor: monitorizarea creșterii sau scăderii numărului de urmăritori ai conturilor CEC pe rețelele de socializare, pentru a evalua impactul campaniilor de comunicare și interesul publicului față de conținutul furnizat</p>	Subdiviziunile Aparatului CEC DCRPMM DTIGLE	2024-2026	Bugetul de stat
		<p>Actualizarea continuă a informațiilor pe paginile web</p> <p>Diversificarea, îmbunătățirea calității și actualitatea informațiilor pe conturile CEC de pe rețelele de socializare</p> <p>Identificarea soluțiilor</p>	<p>Numărul de postări/materiale realizate și informații actualizate: evaluarea numărului total de postări și materiale publicate pe conturile CEC și gradul de actualizare a informațiilor, pentru a asigura furnizarea constantă de conținut relevant și actualizat</p> <p>Actualitatea și frecvența publicării informațiilor: verificarea actualității și frecvenței publicării informațiilor pe paginile web și pe conturile CEC de pe rețelele de</p>			Parteneri externi

		pentru sponsorizarea postărilor	socializare, pentru a asigura furnizarea de informații relevante și actualizate în mod regulat către public			
1.4.3.	Organizarea, desfășurarea și/sau participarea la campaniile de educație civică a alegătorilor, în special în perioadele dintre alegeri	Organizarea lecțiilor publice, simulării alegerilor și altor evenimente în cadrul instituțiilor de învățământ din țară Desfășurarea campaniilor mobile de informare a alegătorilor, cu participarea inclusiv a membrilor și funcționarilor CEC Organizarea activităților de informare și motivare a alegătorilor și viitorilor alegători, în cadrul evenimentelor anuale (Ziua Internațională a Alegerilor, Ziua Tânărului Alegător, Ziua internațională a democrației, Zilele diasporei, Forumul național al tinerilor etc.)	Numărul și diversitatea activităților organizate pentru educația civică: evaluarea numărului total de activități de educație civică organizate și desfășurate, inclusiv lecții publice, simulări ale alegerilor și alte evenimente, precum și ponderea lor în raport cu numărul total de activități planificate Numărul de participanți și reprezentativitatea acestora: monitorizarea numărului total de participanți în campaniile de educație civică și asigurarea că aceștia reprezintă o varietate de grupuri demografice și de interese, pentru a reflecta diversitatea alegătorilor Nivelul de satisfacție al participanților în campaniile de educație civică: colectarea feedbackului de la participanți pentru a evalua nivelul lor de satisfacție privind campaniile de educație civică, precum și identificarea punctelor tari și a celor care necesită îmbunătățire Acoperirea geografică a campaniilor și evenimentelor desfășurate: evaluarea distribuției geografice a activităților de educație civică pentru a asigura o acoperire echitabilă și eficientă a întregii populații	DCRPMM Președinții CECE II	Anual	Bugetul de stat Parteneri externi

PILONUL 2. SPORIREA INTEGRITĂȚII

Obiectivul specific 2.1. Creșterea nivelului de integritate politică și electorală

Nr. d/o	Activități	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Responsabili de implementare și parteneri	Termen	Sursa de finanțare
---------	------------	---------	----------------------------	---	--------	--------------------

2.1.1.	Consolidarea integrității și reducerea corupției în procesul electoral	Consolidarea cooperării intersectoriale pentru raportarea și schimbul rapid de informații între CEC și PA, CNA, MAI, SIS referitor la finanțarea partidelor politice și combaterea fraudei electorale, cu accent pe perioada electorală	<p>Mecanisme de informare/ comunicare rapidă, elaborate și aprobate de către participanți</p> <p>Crearea grupurilor intersectoriale pentru comunicare rapidă în perioada electorală</p> <p>Numărul și relevanța propunerilor înaintate cu privire la elaborarea sau ajustarea actelor normative relevante</p>	CEC CNA PA MAI SIS MJ Partide politice	Semestrul II, 2024 perioada electorală Semestrul I, 2025	Bugetul de stat Parteneri externi
2.1.2.	Consolidarea capacităților privind supravegherea și controlul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale	<p>Elaborarea instrucțiunii cu privire la efectuarea auditului privind gestiunea financiară a partidelor politice conforme cu standardele internaționale</p> <p>Informarea cu privire la reglementările de limitare a partidelor politice în cazul încălcării principiilor democratice și a pluralismului politic</p>	<p>Instrucțiune cu privire la efectuarea auditului privind gestiunea financiară a partidelor politice elaborată</p> <p>Programe de informare, destinate atât partidelor politice, cât și societății civile, implementate</p> <p>Numărul de participanți în programele de informare organizate</p> <p>Gradul de înțelegere și conștientizare a regulilor și restricțiilor legislative de către partidele politice și societatea civilă, măsurat prin sondaje sau evaluări post-informare</p> <p>Numărul de cazuri raportate privind încălcarea principiilor democratice și a pluralismului politic, înainte și după implementarea programului de informare</p> <p>Gradul de conformare a partidelor politice și a</p>	DSCFPPCE DCRPMM	2024-2026 Semestrul II, 2024 Anual	Bugetul de stat Parteneri externi

			actorilor politici la regulile și restricțiile legislative, măsurat prin monitorizare și raportare a neregulilor identificate			
			Evaluarea percepției publice cu privire la transparența și integritatea procesului electoral, utilizând sondaje sau alte instrumente de cercetare			
2.1.3.	Dezvoltarea abilităților partidelor politice și subiecților interesați în a înțelege, aplica și respecta normele privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale	Elaborarea materialelor instructive adresate partidelor politice cu privire la finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale Organizarea instruirilor pentru reprezentanții partidelor politice	Numărul de materiale instructive elaborate în conformitate cu prevederile legale Numărul de instruiți, consultații, seminare desfășurate cu subiecții interesați	DSCFPPCE	2024-2026	Bugetul de stat
2.1.4	Îmbunătățirea listelor electorale pe tot parcursul ciclului electoral	Ajustarea cadrului normativ și dezvoltarea instrumentelor specifice pentru îmbunătățirea listelor electorale Stabilirea de parteneriate cu autoritățile publice și organizațiile non-guvernamentale relevante Informarea alegătorilor Instruirea registratorilor	Numărul de instrumente identificate: măsurarea numărului și varietății instrumentelor identificate și implementare pentru a îmbunătăți calitatea listelor electorale Numărul de activități desfășurate: măsurarea numărului și varietății activităților organizate pentru a educa și mobiliza grupurile de alegători, întâlnirilor comunitare, sesiuni de informare sau ateliere de educație electorală Numărul registratorilor RSA, instruiți	CEC DTIGLE DCRPMM CICDE APL	Anual	Bugetul de stat
Obiectivul specific 2.2. Consolidarea climatului de integritate instituțională						
Nr. d/o	Activități	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Responsabili de implementare și parteneri	Termen	Sursa de finanțare

2.2.1.	Perfecționarea continuă a legislației electorale și a celei conexe domeniului electoral	Identificarea lacunelor legislative și a insuficiențelor reglementărilor existente	Numărul de propuneri elaborate și înaintate pentru modificarea legislației electorale și a celei conexe	CEC Subdiviziunile Aparatului CEC	Permanent, cu raportare anuală	Bugetul de stat Parteneri externi
		Înaintarea propunerilor legislative Parlamentului și Guvernului	Cel puțin 3 hotărâri adoptate de CEC sau demersuri cu privire la înaintarea propunerilor legislative			
2.2.2.	Actualizarea continuă a cadrului normativ al CEC pentru reglementarea proceselor electorale și a activității interne a CEC	Analiza și implementarea recomandărilor misiunilor naționale și internaționale de observare a alegerilor, precum și ale Curții Constituționale	Sistematizarea și analiza tuturor propunerilor și recomandărilor	CEC DAD DJ DMA DCRPMM DAD	Permanent, cu raportare anuală	După analiza post- electorală
		Elaborarea sau modificarea regulamentelor și instrucțiunilor CEC conform noilor prevederi legislative	Numărul de recomandări și propuneri examinate, acceptate sau respinse, comparativ cu numărul acestora conținute în rapoartele misiunilor și adresele Curții Constituționale			
2.2.2.	Actualizarea continuă a cadrului normativ al CEC pentru reglementarea proceselor electorale și a activității interne a CEC	Aprobarea Planului de acțiuni pentru perfecționarea cadrului normativ electoral	Plan de acțiuni pentru perfecționarea cadrului normativ electoral aprobat	CEC DJ Subdiviziunile Aparatului CEC	Permanent, cu raportare anuală	Bugetul de stat
		Elaborarea și ajustarea Regulamentului de activitate a Aparatului CEC și a subdiviziunilor acestuia, precum și a fișelor de post ale funcționarilor publici	Numărul de acte modificate sau elaborate și aprobate în raport cu numărul celor planificate în Planul de acțiuni Numărul de acte aprobate în raport cu numărul celor planificate Fișele de post revizuite			
2.2.3.	Contribuția la implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova- Uniunea Europeană (UE) prin consolidarea procesului de armonizare a legislației	Determinarea acquis-ului relevant pentru transpunere în legislația electorală și cea conexă Participarea în cadrul grupurilor de lucru sectoriale	Organizarea cel puțin a unei sesiuni de instruire pentru identificarea și familiarizarea cu legislația UE aferentă domeniului electoral Prezentarea în termen a informațiilor sistematice privind progresul înregistrat	CEC Subdiviziunile Aparatului CEC	2024- 2026	Bugetul de stat Parteneri externi

electorale și celei conexe domeniului electoral	pentru Clusterelor ce vizează domeniul electoral și cel conex				
	Analiza comparativă a practicilor altor țări privind transpunerea legislației UE la nivel național	Realizarea unei analize comparative a practicilor altor țări Analiza nivelului de corespundere a legislației naționale cu cea a UE realizată		2024	
	Demararea procesului de armonizare a legislației electorale și celei conexe domeniului electoral cu legislația UE	Efectuarea a cel puțin 3 vizite de studiu în vederea preluării practicii altor țări Numărul de acte normative identificate pentru a fi ajustate în scopul transunerii legislației UE	CEC DJ Subdiviziunile Aparatului CEC	2024- 2026 2024	Bugetul de stat Parteneri externi

Obiectivul specific 2.3. Fortificarea controlului intern asupra integrității

Nr. d/o	Activități	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Responsabili de implementare și parteneri	Termen	Sursa de finanțare
2.3.1.	Identificarea riscurilor și vulnerabilităților specifice instituției, a măsurilor de remediere a acestora	Actualizarea în permanență a Registrului riscurilor în activitatea CEC și implementarea standardelor de control managerial intern	Numărul de riscuri și vulnerabilități identificate Numărul de măsuri de remediere a riscurilor și vulnerabilităților implementate în raport cu numărul riscurilor și vulnerabilităților identificate Raport de evaluare a riscurilor și vulnerabilităților, elaborat	Subdiviziunile Aparatului CEC	Anual	Bugetul de stat

2.3.2.	Asigurarea neadmiterii și denunțării manifestărilor de corupție și protecției avertizorilor de integritate	Evidența manifestărilor de corupție denunțate de către agenții publici conducătorului entității publice Desemnarea persoanei responsabile de registrul de evidență a manifestărilor de corupție denunțate de către agenții publici conducătorului entității publice	Numărul de manifestări de corupție denunțate de către agenții publici conducătorului entității publice Numărul de avertizări de integritate depuse în cadrul autorității publice Numărul de avertizări de integritate transmise la CNA Numărul de avertizori de integritate supuși protecției	SRU DJ	Permanent, cu raportare anuală	Bugetul de stat
2.3.3.	Asigurarea respectării regimului declarării averilor și a intereselor personale, a regimului conflictelor de interese, neadmiterea favoritismului și tratarea influențelor necorespunzătoare	Evidența declarațiilor de conflict de interese. Evidența cazurilor de influență necorespunzătoare exercitată asupra agenților publici	Numărul conflictelor de interese declarate și soluționate în cadrul autorității și/sau sesizate la ANI. Numărul actelor de constatare ale ANI cu privire la conflictele de interese Numărul cazurilor de influență necorespunzătoare denunțate, soluționate în cadrul autorității publice/denunțate la CNA Registrul de evidență a cazurilor de influență necorespunzătoare exercitată asupra agenților publici elaborat/actualizat			

2.3.4.	<p>Respectarea regimului juridic al cadourilor și implementarea normelor de etică și deontologie a funcționarilor electorali</p>	<p>Ținerea la zi a Registrului de evidență a cadourilor și publicarea lui pe pagina web oficială a autorității</p> <p>Asigurarea păstrării cadourilor admisibile conform legislației</p> <p>Elaborarea Codului de etică și deontologie a funcționarilor publici din cadrul Aparatului Comisiei Electorale Centrale</p> <p>Instruirea agenților publici cu privire la normele de etică și deontologie</p>	<p>Registrul de evidență a cadourilor admisibile/inadmisibile completat, actualizat și publicat pe pagina web oficială a CEC</p> <p>Codul de etică și deontologie, elaborat și aprobat</p> <p>Numărul de instruiți și de agenți publici instruiți cu privire la normele de etică și deontologie.</p> <p>Numărul de cazuri de încălcare a normelor de etică și deontologie, sancționate disciplinar</p>	<p>CEC Comisia de evidență și evaluare a cadourilor din cadrul CEC</p> <p>SRU DJ</p>	<p>Permanent</p> <p>2024</p> <p>Anual</p>	<p>Bugetul de stat</p>
2.3.5.	<p>Intensificarea acțiunilor de implementare și dezvoltare a sistemului de control intern/managerial</p>	<p>Elaborarea și implementarea procedurilor specifice controlului intern managerial și Planului de dezvoltare a sistemului de control intern/managerial</p>	<p>Numărul și calitatea procedurilor elaborate și aprobate în cadrul sistemului de control intern managerial</p> <p>Gradul de acoperire a funcțiilor organizaționale prin inventarierea lor în sistemul de control intern</p> <p>Numărul și relevanța riscurilor identificate, evaluate și înregistrate în Registrul riscurilor</p> <p>Gradul de conformitate a sistemului de control intern/managerial, evaluat pe baza rezultatelor auditurilor efectuate de Curtea de Conturi</p>	<p>Serviciul audit intern Subdiviziunile Aparatului CEC</p>	<p>Permanent</p>	<p>Bugetul de stat</p>

PILONUL 3. CONSOLIDAREA PARTICIPĂRII INCLUZIVE A CETĂȚENILOR LA PROCESUL ELECTORAL**Obiectivul specific 3.1. Integrarea continuă a egalității, diversității și incluziunii în domeniul electoral**

Nr. d/o	Activități	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Responsabili de implementare și parteneri	Termen	Sursa de finanțare
3.1.1.	Implementarea auditurilor de gen după fiecare scrutin național desfășurat	Realizarea auditului de gen după alegerile prezidențiale și parlamentare	<p>Audituri de gen efectuate după alegerile prezidențiale și parlamentare</p> <p>Cercetare organizată și date statistice analizate</p> <p>Rapoarte de analiză întocmite și publicate: numărul și calitatea rapoartelor de analiză rezultate din auditurile de gen, care sunt întocmite și puse la dispoziția publicului</p> <p>Numărul și relevanța recomandărilor formulate în urma auditurilor de gen, care pot contribui la îmbunătățirea participării și reprezentării femeilor în procesele electorale</p> <p>Cel puțin 2 evenimente organizate pentru a prezenta și discuta rezultatele auditurilor de gen efectuate după fiecare scrutin național</p>	DAD DCRPMM DTIGLE	2024 2025	Bugetul de stat

3.1.2.	Îmbunătățirea continuă a cadrului normativ pentru exercitarea dreptului de vot, cu accent particular pe alegătorii din localitățile din stânga Nistrului și cei aflați în străinătate	Elaborarea și adoptarea actelor normative relevante procesului de constituire a secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului și cei aflați peste hotarele țării în ziua / zilele votării	<p>Regulamente elaborate și adoptate care stabilesc procedurile și criteriile pentru constituirea secțiilor de votare în localitățile din stânga Nistrului și în străinătate. Numărul și calitatea propunerilor de ajustare identificate în urma consultărilor publice</p> <p>Evaluarea nivelului de conformitate a actelor normative elaborate cu standardele internaționale referitoare la exercitarea dreptului de vot pentru alegătorii din regiuni, precum stânga Nistrului, și cei aflați în străinătate</p> <p>Monitorizarea creșterii ratei de participare la vot în rândul alegătorilor din localitățile din stânga Nistrului și din diasporă, ca rezultat al îmbunătățirii cadrului normativ și al procesului de constituire a secțiilor de votare</p>	CEC DJ DMA	2024	Bugetul de stat
3.1.3.	Promovarea și implementarea metodelor alternative de vot	Dezvoltarea, pilotarea și evaluarea metodelor alternative de vot	<p>Conceptul unei metode alternative de vot, dezvoltat: gradul de elaborare și detalii ale conceptului metodei alternative de vot, inclusiv aspecte, precum tehnologia utilizată, procedurile de votare și securitatea procesului electoral</p> <p>Metoda alternativă de vot pilotată la cel puțin 2 scrutine naționale: numărul și succesul pilotării metodei alternative de vot în cadrul a cel puțin două scrutine naționale, evaluate în funcție de gradul de participare, eficiența procesului de votare și feedbackul alegătorilor și al experților în domeniu</p> <p>Gradul de acceptare și încredere publică: măsurarea nivelului de acceptare și încredere publică în metodele alternative de vot, prin sondaje de opinie și feedbackul alegătorilor și</p>	CEC DTIGLE	2024	Bugetul de stat Parteneri externi
				DMA MDED MAE BPR STISC ASP SIS CNPDCP CALC	2025- 2026	

			<p>al actorilor implicați în procesul electoral</p> <p>Eficiența și securitatea procesului de votare: evaluarea eficienței și securității metodei alternative de vot, inclusiv timpul necesar pentru votare, gradul de integritate a procesului și capacitatea de a preveni fraudele electorale</p> <p>Gradul de adaptabilitate și scalabilitate: evaluarea gradului în care metodele alternative de vot pot fi adaptate și implementate la scară mai largă în diferite contexte electorale, luând în considerare variabile, precum infrastructura electorală și nivelul de tehnologie disponibil</p>			
3.1.4.	Informarea și încurajarea participării grupurilor de alegători subreprezentate (vârstnici, tineri, minorități etnice, persoane cu dizabilități, femei, diaspora etc.)	<p>Elaborarea și distribuirea materialelor informative specifice și organizarea de activități direcționate către grupurile de alegători subreprezentate</p> <p>Organizarea de activități în parteneriat cu autoritățile publice și organizațiile non-guvernamentale relevante</p> <p>Combaterea discursului sexist și de ură și/sau instigator la discriminare în cadrul perioadei electorale și/sau în materialele de agitație electorală</p>	<p>Numărul și diversitatea materialelor informative elaborate și distribuite către grupurile țintă: evaluarea diversității și a numărului de materiale informative elaborate și distribuite către grupurile de alegători subreprezentate pentru a asigura accesul la informație relevantă pentru fiecare grup în parte</p> <p>Numărul de activități desfășurate: măsurarea numărului și varietății activităților organizate pentru a educa și mobiliza grupurile de alegători subreprezentate, precum întâlniri comunitare, sesiuni de informare sau ateliere de educație electorală</p> <p>Numărul de participanți și reprezentativitatea acestora: evaluarea numărului de persoane care participă la activități și asigurarea că acestea sunt reprezentative pentru grupurile de alegători vizate, luând în considerare caracteristicile demografice și sociale</p>	DCRPMM, în colaborare cu societatea civilă și APC, APL	2024-2026	Bugetul de stat Parteneri externi

			<p>Gradul de satisfacție al părților interesate: colectarea feedbackului și evaluarea gradului de satisfacție al participanților și altor părți interesate (cum ar fi organizațiile partenere și autoritățile publice) privind calitatea și utilitatea materialelor și activităților desfășurate</p> <p>Rata de participare la alegeri a grupurilor țintă vizate: monitorizarea și compararea ratei de participare la alegeri a grupurilor de alegători subreprezentate în raport cu alte categorii demografice, pentru a evalua impactul eforturilor de informare și mobilizare</p> <p>Numărul și calitatea parteneriatelor stabilite: evaluarea numărului și calității parteneriatelor stabilite cu autoritățile publice și organizațiile non-guvernamentale pentru a sprijini eforturile de informare și mobilizare a grupurilor de alegători subreprezentate</p>			
--	--	--	--	--	--	--

Obiectivul specific 3.2. Îmbunătățirea accesibilității secțiilor de votare

Nr. d/o	Activități	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Responsabili de implementare și parteneri	Termen	Sursa de finanțare
3.2.1.	Accesibilizarea secțiilor de votare pentru diferite categorii de alegători	Analiza și evaluarea accesibilității secțiilor de votare pentru diferite categorii de alegători, inclusiv persoane în etate, persoane cu diverse tipuri de dizabilitate	<p>Raportul de evaluare a accesibilității secțiilor de votare: elaborarea și publicarea unui raport detaliat de inventariere a accesibilității secțiilor de votare după fiecare scrutin național, cu recomandări pentru îmbunătățirea accesului</p> <p>Harta accesibilității de pe pagina web a CEC actualizată</p> <p>Procentul de secții de votare dotate cu echipamente pentru votare neasistată:</p>	<p>Președinții CECE II DMA</p> <p>DTIGLE</p>	2024-2026	Bugetul de stat Parteneri externi
				APL MIDR MS MEC		

			asigurarea că cel puțin 50% din secțiile de votare constituite în procesul de organizare a unui scrutin național sunt echipate corespunzător pentru a permite persoanelor cu dizabilități să voteze neasistat	CEC DMA Președinții CECE II		
			Îmbunătățirea continuă a accesibilității secțiilor de votare: monitorizarea și raportarea creșterii procentuale a numărului de secții de votare considerate accesibile și parțial accesibile, cu cel puțin 10% față de scrutinul național anterior	CEC Președinții CECE II DMA		

PILONUL 4. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII INSTITUȚIONALE

Obiectivul specific 4.1. Consolidarea profesionalismului personalului din cadrul Aparatului CEC

Nr. d/o	Activități	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Responsabili de implementare și parteneri	Termen	Sursa de finanțare
4.1.1.	Îmbunătățirea continuă a procesului de formare și dezvoltare a competențelor profesionale ale angajaților	Identificarea și analiza necesităților de instruire. Elaborarea Raportului de sinteză.	Numărul de necesități de instruire individuale și la nivel de grupuri țintă identificate Procentul de fișe de evaluare a performanțelor profesionale ale funcționarilor publici completate în mod corespunzător Numărul de solicitări primite de la conducătorii subdiviziunilor privind activitățile de instruire internă și/sau externă Pregătirea și prezentarea raportului de sinteză în termenul stabilit Gradul de acoperire a chestionarelor angajaților și procentul de participare la	SRU Subdiviziunile Aparatului CEC	Anual	Bugetul de stat Parteneri externi

		completarea acestora			
	Dezvoltarea profesională continuă a angajaților	<p>Planul anual de dezvoltare profesională continuă a angajaților, în conformitate cu necesitățile identificate, elaborat</p> <p>Numărul de activități de dezvoltare profesională organizate în cadrul CEC</p> <p>Gradul de participare la instruire a angajaților, în expresie procentuală din numărul total al angajaților</p> <p>Elaborarea și prezentarea raportului anual privind dezvoltarea profesională a angajaților în termenul stabilit</p>	SRU	Anual	
	Evaluarea periodică a activităților și rezultatelor instruirii pentru a măsura eficiența și impactul acestora	<p>Elaborarea și implementarea unui chestionar pentru evaluarea calității și impactului instruirii</p> <p>Performanțe obținute în urma participării la instruire: aprecierea performanțelor individuale ale angajaților în cadrul fișelor de evaluare, evidențiind îmbunătățirile și dezvoltările observate ca rezultat al participării la activitățile de instruire</p> <p>Gradul de aplicare a cunoștințelor dobândite: monitorizarea modului în care angajații transpun în practică cunoștințele și competențele dobândite în cadrul instruirii, evaluând astfel impactul acestora asupra performanței la locul de muncă</p> <p>Feedbackul angajaților: colectarea feedbackului direct de la angajați referitor la conținutul, metodele și utilitatea instruirii,</p>	Subdiviziunile Aparatului CEC	2024 Permanent, cu raportare anuală	Bugetul de stat

			<p>pentru a identifica puncte forte și zone de îmbunătățire</p> <p>Progres în carieră și mobilitate internă: monitorizarea progresului în carieră și a mișcărilor interne de personal, pentru a evalua dacă instruirea are un impact semnificativ asupra evoluției profesionale și implicării angajaților în diverse proiecte</p>			
4.1.2.	Elaborarea unei strategii corporative orientate spre îmbunătățirea climatului instituțional	<p>Evaluarea climatului instituțional actual prin identificarea punctelor tari și slabe ale organizației în ceea ce privește cultura organizațională, satisfacția angajaților și comunicarea internă</p> <p>Dezvoltarea strategiei de implementare a politicilor și procedurilor care promovează un mediu de lucru sănătos și o cultură organizațională pozitivă, inclusiv politici anti-discriminare, programe de mentorat și programe de dezvoltare profesională</p> <p>Monitorizarea și evaluarea continuă a strategiei dezvoltate</p>	<p>Raport privind evaluarea climatului instituțional actual: evaluarea climatului instituțional actual pentru a identifica punctele tari și slabe ale organizației în ceea ce privește cultura organizațională, satisfacția angajaților și comunicarea internă</p> <p>Strategie dezvoltată: consultarea și participarea angajaților la definirea obiectivelor specifice și măsurabile legate de îmbunătățirea climatului instituțional, numărul sondajelor de satisfacție, sesiunilor de lucru și stabilirea obiectivelor specifice și măsurabile legate de îmbunătățirea climatului instituțional</p> <p>Sistem de monitorizare și evaluare a progresului, dezvoltat și implementat</p>	SRU Aparatul CEC CEC	2024-2025	Bugetul de stat Parteneri externi
Obiectivul specific 4.2. Reglementarea activității președinților CECE de nivelul al doilea						
Nr. d/o	Activități	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Responsabili de implementare și	Termen	Sursa de finanțare

				parteneri		
4.2.1	Dezvoltarea cadrului normativ intern pentru încadrarea președinților CECE II în sistemul de management instituțional	Elaborarea și aprobarea Regulamentului de activitate a președinților CECE II în perioada dintre alegeri	Regulamentul elaborat și aprobat în termen: măsurarea respectării termenelor pentru elaborarea și aprobarea Regulamentului de activitate a președinților CECE II, asigurându-se că procesul este finalizat în timp util conform programului stabilit	CEC Șefii de subdiviziuni Președinții CECE II	2024	Bugetul de stat
		Reglementarea competențelor și responsabilităților președinților CECE II în actele normative interne care guvernează domeniile lor de competență și responsabilitate în cadrul CEC, precum și în actele ce reglementează circuitul intern al documentelor	Actele normative ajustate în termen: monitorizarea respectării termenelor pentru ajustarea și actualizarea actelor normative interne care reglementează competențele și responsabilitățile președinților CECE II, pentru a asigura conformitatea cu schimbările și evoluțiile în cadrul organizației	CEC DAD Subdiviziunile Aparatului CEC Președinții CECE II		

Obiectivul specific 4.3. Creșterea nivelului de profesionalism al funcționarilor electorali

Nr. d/o	Activități	Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Responsabili de implementare și parteneri	Termen	Sursa de finanțare
4.3.1.	Îmbunătățirea continuă a competențelor corpului de funcționari electorali	Identificarea și formularea nevoilor de instruire pentru funcționarii electorali	Propuneri formulate pentru planul de instruire al CICDE pentru alegeri: evaluarea numărului și calității propunerilor de instruire elaborate pentru planul de instruire al CICDE, reflectând nevoile reale ale funcționarilor electorali în ceea ce privește dezvoltarea competențelor	Subdiviziunile Aparatului CEC Președinții CECE II	Perioada electorală	Bugetul de stat
		Elaborarea și implementarea planului de instruire al CICDE pentru alegeri	Plan elaborat pentru fiecare scrutin: asigurarea elaborării unui plan de instruire detaliat și cuprinzător pentru fiecare scrutin, inclusiv temele, metodele și resursele necesare pentru a răspunde nevoilor de instruire identificate	CICDE		

			<p>Procentajul de implementare a planului: monitorizarea gradului de implementare a planului de instruire al CICDE pentru alegeri, asigurându-se că cel puțin 90% din activitățile planificate sunt efectuate conform programului stabilit și că toți funcționarii electorali relevanți sunt acoperiți</p> <p>Evaluarea calității instruirii: colectarea feedbackului și evaluarea calității instruirii furnizate în cadrul planului de instruire, pentru a identifica puncte tari și zone de îmbunătățire în procesul de dezvoltare a competențelor funcționarilor electorali</p> <p>Evaluarea impactului instruirii: evaluarea impactului instruirii asupra performanței funcționarilor electorali în timpul procesului electoral, inclusiv gradul de înțelegere și aplicare a cunoștințelor și abilităților dobândite în timpul instruirii</p>			
4.3.2.	Certificarea competențelor în domeniul electoral	Participare la identificarea nevoilor de certificare în unitățile administrativ-teritoriale de nivelul II	Necesități transmise către CICDE: numărul și calitatea nevoilor de certificare identificate și transmise către CICDE pentru a fi luate în considerare în procesul de certificare	Președinții CECE II	Anual	Bugetul de stat Parteneri externi
		Participare la identificarea nevoilor de certificare în diasporă		MAE BRD		
		Aprobarea Planului de organizare și desfășurare a procesului de certificare a competențelor în domeniul electoral	Plan aprobat: asigurarea aprobării Planului de organizare și desfășurare a procesului de certificare a competențelor în domeniul electoral, reflectând nevoile identificate și asigurând resursele necesare pentru implementare	CEC Comisia de certificare	Anual	
		Participare la desfășurarea procesului de certificare	Examene de certificare desfășurate anual în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul II: monitorizarea și asigurarea	CICDE Comisia de certificare	Anual	

		<p>desfășurării examenelor de certificare în fiecare an în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul II, pentru a asigura accesul la procesul de certificare pentru toți cei interesați</p> <p>Numărul de persoane certificate: numărul total de persoane care obțin certificarea în domeniul electoral în urma procesului de certificare, reflectând gradul de participare și succes al candidaților în obținerea competențelor necesare</p>	Președinții CECE II		
--	--	--	------------------------	--	--

Acronime și abrevieri:

AGE - Agenția de Guvernare Electronică
ANI – Autoritatea Națională de Integritate
APC - Administrația Publică Centrală
APL – Administrația Publică Locală
ASP – Agenția Servicii Publice
AD – Asociațiile Diasporei
BNS – Biroul Național de Statistică
BPR – Biroul Politici de Reintegrare
BRD – Biroul Relații cu Diaspora
CA – Consiliul Audiovizualului
CALC - Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte
CCI – Camera de Comerț și Industrie
CEC – Comisia Electorală Centrală
CEC-de nivelul al doilea – Consiliul Electoral de Circumscripție de nivelul al doilea
CICDE – Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral
CNA – Centrul Național Anticorupție
CNPDCP - Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal
CPEDAE – Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității
DAD – Direcția analiză și documentare
DCRPMM – Direcția comunicare, relații publice și mass-media
DFE – Direcția financiar-economică
DJ – Direcția juridică
DMA – Direcția management alegeri
DTIGLE - Direcția tehnologiei informaționale și gestionare a listelor electorale
DSCFPCE – Direcția supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale
IGP - Inspectoratul General de Poliție
MAI – Ministerul Afacerilor Interne
MJ – Ministerul Justiției
MDED - Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
PA – Procuratura Anticorupție
SIASA – Sistemul informațional automatizat de stat „Alegeri”
SICDE - Sistem informațional pentru certificare în domeniul electoral
SIS - Serviciul de Informații și Securitate
SAI – Serviciul audit intern
SAPL – Serviciul achiziții publice și logistică
SSI „Control Financiar” – Subsistem informatic „Control Financiar”
STISC - Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică
WEM - Asociației Internaționale a Femeilor în Organele de Management Electoral WEM International